

T.C.
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
GÜVENLİK STRATEJİLERİ VE YÖNETİMİ ANA BİLİM DALI

**PROBLEM ODAKLI POLİSLİK: GAZİANTEP
EMNİYET TEŞKİLATINDA GÖREV YAPAN
AMİRLERİN SUÇ ANALİZİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

BEKİR TİRYAKİ

GAZİANTEP
Mart 2015

T.C.
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
GÜVENLİK STRATEJİLERİ VE YÖNETİMİ ANA BİLİM DALI

**PROBLEM ODAKLI POLİSLİK: GAZİANTEP
EMNİYET TEŞKİLATINDA GÖREV YAPAN
AMİRLERİN SUÇ ANALİZİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

BEKİR TİRYAKİ

Tez Danışmanı: Doç.Dr. Mehmet SİNCAR

GAZİANTEP
Mart 2015

T.C.
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
GÜVENLİK STRATEJİLERİ VE YÖNETİMİ
ANA BİLİM DALI

**PROBLEM ODAKLI POLİSLİK: GAZİANTEP EMNİYET TEŞKİLATINDA
GÖREV YAPAN AMİRLERİN SUÇ ANALİZİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ**

BEKİR TİRYAKİ

Tez Savunma Tarihi: 10.03.2015

Sosyal Bilimler Enstitüsü Onayı

Prof.Dr.Hilmi BAŞRAKTAR
SBE Müdürü

Bu tezin Yüksek Lisans tezi olarak gerekli şartları sağladığımı onaylıyorum.

Yrd.Doç.Dr.Mehmet BİÇİCİ
Enstitü ABD Başkanı

Bu tez tarafımca (tarafımızca) okunmuş, kapsamı ve niteliği açısından bir Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

inca

Doç.Dr.Mehmet SİNCAR
Tez Danışmanı

Bu tez tarafımızca okunmuş, kapsam ve niteliği açısından bir Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri:

Doç.Dr.Mehmet SİNCAR

Yrd.Doç.Dr Ömer Faruk VURAL

Yrd.Doç.Dr.Ali KUYAKSİL

İmzası

inca

Amr

Ali

ÖZET

PROBLEM ODAKLI POLİSLİK: GAZİANTEP EMNİYET TEŞKİLATINDA GÖREV YAPAN AMİRLERİN SUÇ ANALİZİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

TİRYAKİ, Bekir

Yüksek Lisans Tezi, Güvenlik Stratejileri ve Yönetimi ABD

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Mehmet SİNCAR

Mart 2015, 62 sayfa

Suçları önlemek, güvenliği sağlamak ve özgürlükleri tehdit eden durumlarla mücadele etmekle görevlendirilen polis teşkilatları bu sorunlar için kalıcı çözümler aramaya devam etmektedir. Çağdaş polislik anlayışında; polisin çalışma alanında ortaya çıkan suçları ayrı ayrı analiz etmesini, bu suçların her biri için azaltma, ortadan kaldırma veya önleme yöntemleri geliştirmesini gerekli kılmakta ve bu düşünce Problem Odaklı Polisliğin (POP) temelini oluşturmaktadır. Problem odaklı polislik, küresel bağlamda, özellikle suç önleme hususunda giderek daha fazla tercih edilmesine rağmen, bu konu uygulamada oldukça zayıf kalmaktadır. Konuyla ilgili olarak özellikle Amerika Birleşik Devletleri'nde gerçekleştirilen araştırmalar, bu zayıflığın özünde yeterli sayıda personelin bulunmaması ve bütçe darlığı gibi nedenlerin yattığını ortaya çıkarmıştır. Bununla beraber suçların önlenmesi, azaltılması ya da tamamen ortadan kalkmasını sağlayacak adımların özünde de suç analizi ve problem odaklı polisliğin yattığına ilişkin yaygın bir kanaat de vardır.

Bu araştırmada; Problem Odaklı Polisliğin aşamaları olan ve TAMÜD (SARA) olarak kısaltılan, Tarama/Scanning, Analiz/Analysis, Müdahale/Response, Değerlendirme/Assesment olarak sıralanan aşamalardan “Analiz” kısmı ele alınmıştır. Polisin suç ve suçlu üzerinde daha etkin olabilmesini sağlayabilmek amacıyla tüm suç türlerinde uygulama alanı bulunan Problem Odaklı Polislik ekseninde suç analizi özellikle saha da görev yapan uygulayıcılara yani; Gaziantep ili sınırları içerisinde görev yapan sıralı amirlere sorularak değerlendirilmiştir.

Alanda görev yapan katılımcıların bilgi birikimlerinden faydalanarak çıkarılan sonuçla polis teşkilatında suçla mücadele alanında görev yapan personelin etkinliğinin artırılmasına katkı sağlanacağı düşünülmektedir.

Anahtar kelimeler: Problem odaklı polislik, suç analizi

ABSTRACT**PROBLEM-ORIENTED POLICING: POLICE SUPERIORS' VIEWS ABOUT
CRIME ANALYSIS IN TURKISH GAZİANTEP NATIONAL POLICE**

TİRYAKİ, Bekir

M. A. Thesis, Department of Security Strategies and Management,
Institute of Social Sciences, University of Gaziantep

Supervisor: Assoc.Prof. Dr. Mehmet SİNCAR

March 2015, 62 pages

Police Departments are employed to prevent crime, provide security and struggle against freedom threatening situations. Police are seeking permanent solutions.

In modern policing approach; analyzing each crime at the field, reducing, eliminating and preventing crimes methods are necessary and these ideas are basic principles of Problem Oriented Policing (POP).

Although Problem Oriented Policing is preferred in the World especially in preventing crime, this subject remains weak in practice. In The United States of America, researches show the reason of the weakness is personnel and budget insufficiency nevertheless there is a widespread conviction that crime analysis and problem oriented policing provide steps to reduce and eliminate crimes.

In this research, analyzing is dealt which is one of processes of Problem Oriented Policing model SARA (Scanning, Analysis, Response, Assessment). Crime Analysis of Problem Oriented Policing (POP) is evaluated by asking questions to chiefs of Gaziantep City Police Department for the purpose of making police more proactive on crimes and criminals.

Outcome of utilizing knowledge and experiences of police at the field can help police to struggle against crime.

Keywords : Problem Oriented Policing, Crime Analysis

ÖNSÖZ

Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Güvenlik Stratejileri ve Yönetimi Yüksek Lisans programında vermiş oldukları derslerle bizlere ufuk açan hocalarımıza, görüşme sürecinde teknik destek, araştırma süresince verilerin incelenmesi aşamalarından sonuca kadar bu çalışmanın gerçekleşmesinde bana yol gösteren ve desteklerini esirgemeyen tez danışmanım Doç.Dr. Mehmet SİNCAR hocama şükranlarımı sunarım. Ayrıca kaynak temini konusunda yardımlarını gördüğüm Yrd.Doç.Dr. Ali KUYAKSİL hocama da teşekkür ederim.

Eğitimim süresince bana desteklerini esirgemeyen eşim Nurufet TİRYAKİ ve çocuklarım Habib Furkan, Oğuz Kaan ve Ahmet İhsan TİRYAKİ'ye göstermiş oldukları anlayış, desteklerden ve sağladıkları huzurlu ortam için teşekkür ederim.

Mart 2015
Bekir TİRYAKİ

İÇİNDEKİLER

ÖZET	i
ABSTRACT	ii
ÖNSÖZ	iii
İÇİNDEKİLER	iv
TABLolar LİSTESİ	vi
KISALTMALAR LİSTESİ	vii
EKLER LİSTESİ	viii
BİRİNCİ BÖLÜM	<u>1</u>
1. GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	1
1.2. Araştırmanın Amacı	3
1.3. Araştırma Problemi	3
1.4. Araştırmanın Önemi	3
1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları	4
1.6. Araştırmanın Varsayımları	4
İKİNCİ BÖLÜM	<u>5</u>
2. ALANYAZIN TARAMASI	5
2.1. Polis	5
2.2. Suç	7
2.3. Suç Teorileri	8
2.3.1. Rasyonel Tercih Teorisi	9
2.3.2. Rutin Aktiviteler Teorisi	9
2.3.3. Kırık Camlar Teorisi	10
2.3.4. Durumsal Suç önleme Teorisi	10
2.4. Türkiye'de Problem Odaklı Polislik Anlayışına Yakın Uygulamalar	11
2.4.1. Toplum Destekli Polislik	11
2.4.1.1. Türkiye'de Toplum Destekli Polislik Uygulamaları	12
2.4.1.1.1. I Dönem Toplum Destekli Polislik Uygulaması	12
2.4.1.1.2. II. Dönem Toplum Destekli Polislik Uygulaması	13
2.4.2. Kolluk Güçlerinin Sivil Denetimi Projesi	15
2.4.2.1. Sivil Gözetim Neden Gereklidir?	15
2.4.2.2. Sivil Gözetim Nedir ve Bundan Kim Sorumludur?	16
2.4.2.3. Projenin Temel Amaçları	16
2.4.2.4. İç Güvenlik Sektörünün Sivil Gözetimin Geliştirilmesi Projesi I. Aşamasının Genel Çıktıları	17
2.4.2.5. Projenin II. Aşaması	19
2.4.2.6. Proje Bileşenleri	20
2.4.2.7. Proje Faaliyetleri	20
2.5. Gaziantep İlinin Güvenlik Açısından Değerlendirilmesi	22
2.5.1. Terör Faaliyetleri Açısından Değerlendirme	23
2.5.2. Kaçakçılık ve Uyuşturucu Suçları Açısından Değerlendirme	24

2.5.3. Asayiş Açısından Değerlendirme.....	24
2.6. Problem Odaklı Polislik(POP).....	25
2.6.1. Tarama	26
2.3.2. Analiz Etmek.....	26
2.3.3. Müdahale.....	26
2.3.4. Değerlendirme.....	27
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM.....	<u>30</u>
3. YÖNTEM	30
3.1. Çalışma Grubu	30
3.2. Veri Toplama Aracı	31
3.3. Verilerin Toplanması ve Analizi.....	32
3.4. Eş Uzman İncelemesi.....	32
3.5. Katılımcı Teyidi	32
3.6. Çoklu Kodlayıcı Süreçleri.....	33
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM.....	<u>34</u>
4. BULGULAR.....	34
4.1. Uzmanlık Kategorisine İlişkin Bulgular	34
4.2. Kriminoloji.....	35
4.3. Tersten Düşünme	36
4.4. Etki	37
4.5. Güvenlik Zafiyeti	37
4.6. Veri Toplama Araçları	39
4.7. Suç Haritası	40
4.8. İletişim	43
4.9. Analiz.....	44
5. SONUÇ	46
KAYNAKLAR.....	47
EKLER.....	50

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 1: Katılımcıların Özellikleri	31
Tablo 2: Belirlenen temalar, kodlar ve işlevsel tanımları	34

KISALTMALAR LİSTESİ

POP : Problem Odaklı Polislik

TAMÜD : Tarama, Analiz, Müdahale, Değerlendirme.

SARA : Scanning, Analysis, Response, Assessment.

AKT : Aktaran.

TDP : Toplum Destekli Polislik

UNDP : Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı

EGM : Emniyet Genel Müdürlüğü

EKLER LİSTESİ

EK 1. Görüşme İzin Yazısı	50
EK 2. Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu.....	51

BİRİNCİ BÖLÜM

1. GİRİŞ

Bu bölümde problem durumu ve amacı açıklanmış, araştırma problemi sunulmuş, araştırmanın önemine değinilmiş ve akabinde araştırmaya ilişkin sınırlılıklar ve varsayımlara yer verilmiştir.

1.1. Problem Durumu

Geçmişten günümüze suç kavramının toplumsal yaşamın bir parçası olduğu ve sürekli bir biçimde zihinleri meşgul eden bir olgu olduğu söylenebilir. Suç olgusuna uzun vadeli ve kalıcı çözüm bulabilmek için bir yandan suçun nedenlerinin bilimsel olarak araştırılması, diğer yandan da suçla mücadelenin yine bilimsel veri ve metotlar kullanılarak 'yasal ve meşru' sınırlar içerisinde yürütülmesi gerekmektedir. Günümüzde özellikle suçluların suç işleme biçimleri, yerleri, zamanları, sosyo-ekonomik durumları, psikolojileri ve gözaltı sonucunda tutuklanma ve serbest bırakılma gibi suç ve suçluya ait özelliklerin bilimsel olarak ortaya konulması önemli bir husustur.

Polis, görevi gereği suç ve suçlulukla mücadele ederken suç olgusunu en ince ayrıntılarına kadar bilmek zorundadır. Ancak bu bilgisi ışığında suçla mücadele plan ve projeleri ortaya koyabilecek, bu alanda kararlı adımlar atabilecek ve suçları önlemede başarılı olabilecektir.

21. yüz yılda suçla mücadele eden her kurumun, suç ve suçluların özelliklerini ortaya koyacak suç analizleri yapması göz ardı edilemeyecek bir ihtiyaç olarak görülmelidir. Bu analizler aracılığı ile suç ve suçlulara ait olan bilgiler somut bir biçimde ortaya konacak ve bu bilgiler ışığında suçla mücadele etmek daha kolay ve verimli hale gelecektir (Dağ, 2002:39).

Suç analizi kavramı Wilson (1963:103) tarafından kaleme alınan Polis Yönetimi (Police Administration) adlı kitapla birlikte polis literatürüne girmiştir.

Wilson, polisin suç kökenleri ve insanları suça iten nedenler üzerinde sınırlı etkilerinin olduğunu savunmakla birlikte, etkili bir polis yönetiminin suçun azalmasında önemli bir rol oynayacağını savunmuş, suç analizini polisin en önemli araçlarından biri olarak göstermiş ve özellikle büyük şehirlerin polis müdürlüklerinde suç analizi birimlerinin kurulmasının zaruretinden bahsetmiştir.

Wilson'a göre güçlü bir polis yönetimi için suç analizi vazgeçilmez bir araçtır. Suç analizi birimlerini etkin bir şekilde kullanan polis yöneticilerinin verdikleri kararlarda isabetli hareket etme oranları yükselmektedir. Zira suç analizi karar mekanizmalarındaki yöneticilere suçlar hakkında kendine özgü metotlardan yararlanarak gerçekçi değerlendirmeler ortaya koymakta ve bu değerlendirmeler çerçevesinde bilimsel yöntem ve suç teorileri ile harmanlanmış strateji ve aksiyon önerileri getirmektedir.

Suç analizi, kriminoloji, ceza adaleti, istatistik, psikoloji, sosyal psikoloji ve sosyoloji gibi bilimin farklı dallarını bir araya getirmektedir. Bu nedenle suç analizini profesyonel olarak uygulamak isteyen birimlerin farklı bilim dalları ile barışık olmaları, insan ve çevresini gerek gözlemsel gerekse bilimsel olarak iyi tanımaları gerekmektedir. Suç analizinin kapsamı uygulama içerisinde oldukça geniş bir alanı içermektedir. Bu nedenle mevcut analiz metotlarını bütün suçlara uygulamak mümkündür. Birden fazla bilim dalının kullanıldığı suç analizi aşamasında suç ve suçluların tipik özellikleri, suç işleme yöntemleri, suçun işlenişinde etkin olan saikler, suçun işlendiği yer ve zaman ile ilgili yoğunlaşmalar değerlendirilerek polisin suçlar üzerindeki caydırıcı etkisinin artırılması hedeflenmektedir (Gürer, 2004: 23). Bu bağlamda uluslararası alanda kabul gören yeni bir polislik anlayışı, bu beklentileri karşılayabilecek ve suçun nihayetinde ortadan kalkmasına katkı sağlayacak özelliklere sahip olarak görülebilir. Bu yeni anlayış, polisin çalışma alanında ortaya çıkan suçları tek tek analiz etmesini, bu suçların her biri için önleme, azaltma veya ortadan kaldırma stratejileri geliştirmesini ve amaç odaklı çözümler uygulamasını gerekli kılmaktadır. Alanyazında bu yaklaşım, problem odaklı polislik olarak tanımlanmaktadır (Clark ve Eck, 2007; Goldstein, 1979; Goldstein, 1990; Scott & Sampson, 2000).

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı; Gaziantep Emniyet Müdürlüğünde görev yapan sıralı amirlerin, problem odaklı polislik bağlamında suç analizine ilişkin görüşlerini belirleyerek, problem odaklı polislik uygulamalarının önemine ilişkin ulusal çapta bir farkındalık oluşmasına katkı sağlamaktır.

1.3. Araştırma Problemi

Gaziantep ili sınırları içerisinde görev yapan sıralı amirlerin, problem odaklı polislik bağlamında suç analizine ilişkin görüşleri nelerdir?

1.4. Araştırmanın Önemi

Artan nüfus olgusu, ulusal ve uluslararası çapta meydana gelen değişimler ve hızlı gelişim süreci içerisinde, ülkelerin artan ihtiyaçlara karşın sınırlı kaynaklarla vatandaşlarına daha kaliteli ve etkin güvenlik hizmeti vermek durumunda olduğu reddedilmeyen bir gerçek olarak ifade edilebilir. Birçok ülke bütçelerinin önemli bir dilimini güvenlik hizmetlerine ayırmaktadır. Bu dilimin önemli bir kısmı dış güvenlik harcamaları olmasına rağmen, iç güvenlik hizmetlerine yönelik harcamalar için de özellikle polis teşkilatları için hatırı sayılır miktarların söz konusu olduğu söylenebilir. Bu kadar bütçenin ayrıldığı bir alanda, gerek maddi gerekse beşeri kaynakların etkin bir biçimde kullanılabilmesi, güvenlik hizmetlerinde geleneksel bakış açısından çağdaş bir anlayışa kayılmasını bir zorunluluk olarak öne çıkarmaktadır. Buradan hareketle; çağdaş bir bakış açısı sunan problem odaklı polislik yaklaşımının, gerek küresel gerekse ulusal bağlamda güvenlik hizmetlerinde özellikle suç analizi hususunda önleyici hizmetler için giderek daha fazla tercih edildiği söylenebilir. Konuyla ilgili olarak özellikle Amerika Birleşik Devletleri'nde çeşitli araştırmalar yapılmasına rağmen ülkemizde problem odaklı polislik olgusuna ilişkin veriye dayalı bir araştırmaya rastlanmamıştır. Bu nedenle gerek veri temelli olması gerekse problem odaklı polislik olgusunun suç analizi boyutuna odaklanma

sürecine ilişkin literatüre katkı sağlayacağı düşüncesiyle bu araştırma önemli görülmektedir.

1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırma;

1. Sürece katılımlarıyla destek veren sıralı amirlerin problem odaklı polislik bağlamında ifade ettikleri görüşleri ile sınırlıdır.
2. Gaziantep Emniyet Müdürlüğü bünyesinde görev yapan ve maksimum çeşitlilik örnekleme ile belirlenen sıralı amirlerin görüşleri ile sınırlıdır.
3. 2013 yılında toplanan verilerle sınırlıdır.

1.6. Araştırmanın Varsayımları

1. Araştırmada yer alan sıralı amirler, görüşme sorularını samimiyetle (hiçbir etki altında kalmadan) cevaplamışlardır.
2. Elde edilen veriler, katılımcıların görüşlerini tam olarak yansıtmaktadır.

İKİNCİ BÖLÜM

2. ALANYAZIN TARAMASI

2.1. Polis

İnsanlar birlikte yaşamının gereği olarak belirli kurallar çerçevesinde ve belirli bir düzen içerisinde yaşamak zorundadırlar. Bu kural ve düzen arayışı içerisinde oluşan birlikte yaşama gereği devlet kavramını ortaya çıkarmıştır. Doğan (2007:125), toplum halinde yaşayan insanların iç ve dış etkenler nedeniyle siyasal bir birliğe ihtiyaçları olduğunu ve bu bağlamda bu birliğin devlet olarak ifade edilmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Devletin en önemli görevleri arasında kamu düzenini ve güvenliğini sağlamak gelmekte; devlet olmanın gerektirdiği anlayış içerisinde bu görev ülkelerin güvenlik yapılarına göre farklılık göstermektedir. Bu hizmetlerin sağlanması sürecinde güvenlik birimlerinin görev alanları, kapsamı, çalışma tarzı ve rolleri gibi farklı konular üzerinde toplumsal tabanda çeşitli tartışmalar konu olduğu da görülmektedir.

Konuya kamu düzeni ve güvenliğin sağlayıcılarından birisi olan polis açısından bakıldığında ise yapılan tartışmaların; polisin devletin ve sistemin koruyucusu olan bir kolluk kuvveti mi yoksa halka hizmet etmekle görevli kişi ve kuruluşlar mı olduğu sorusu etrafında yoğunlaştığı görülmektedir. Bu konuda genel olarak farklı bakış açıları mevcuttur (Aydın, 2000:35). Örneğin; insanların birlikte yaşama ihtiyacı devletin kuruluşuna yol açmış ve devlet halkın güvenliğini sağlama görevini üstlenmiştir. Bu bağlamda polis, halkın güvenlik ihtiyacını sağlamak üzere ortaya çıkmıştır. Bu durum; muhafazakâr görüşün bir yansıması olarak ele alınabilir. Bu bakış açısı polisin devlet adına halkın güvenliğini sağlamak ve yine halka hizmet etmek anlayışını ortaya koymaktadır. Bununla beraber polisin kuruluşu, toplumun sosyo-ekonomik ve politik yönden gelişmesi ile ilişkilidir. Örneğin; sanayileşme ve devrimin başlaması ile suç ve suçlu kavramlarının değişerek farklı bir mücadele tarzını gerektirmesi ve sermayenin buna karşı korunması ihtiyacının doğması sonucu

profesyonel polis teşkilatı ortaya çıkmıştır. Bu bakış açısıyla polis, halkı korumak için değil, devleti ve onu idare eden seçkinleri, nüfuzluları ve sermaye sahiplerini veya sistemi savunmak için doğmuştur. Bu radikal bir görüş olarak ifade edilebilir.

Polis çeşitli evrelerden geçmiş, kökeni Yunanca ve Latince'den gelen; Yunanca Politeia ve Latince Politia kelimelerinden türemiştir. Başlangıçta polis kavramı, site ve şehirleri, şehirdeki devlet ve hükümet faaliyetlerini ve yönetimi ifade etmek için kullanılmıştır. Bu anlamda polis kavramı, sitenin tüm kamu hizmetlerinin karşılığı olarak kullanılmıştır. Polis kavramı bugün çeşitli sözlüklerde; kent içinde kamu düzenini, huzur ve güvenliği sağlamakla görevli kişiler anlamında kullanılmaktadır (Kuyaksil, 2000:3).

Geleri'ye (2009) göre polis; toplumda düzeni sağlamak, suç işlenmesini önlemek, suç işlendikten sonra gerekli adli soruşturmayı yaparak failleri adalete teslim etmek ve yardıma ihtiyaç duyan insanlara yardımcı olmakla görevli ve yetkili, silahlı icra ve inzibat kuvvetidir (Zeren ve Özmen, 2011:276). Aydın'a (1996:5) göre polis; "teşkilat" (kurum), "fonksiyon" (görev) ve "personel", yani kurumun bütün çalışanlarını ifade eden bir kavramdır. Fındıklı'ya (2001:94) göre polis, "tekil" kullanılmasına rağmen, çoğul anlam ifade etmektedir. Sonuç olarak teşkilat veya kurum bağlamında polis; sivil idarenin emrinde, iç güvenliği ve kamu düzenini sağlayarak kendini halkın hizmetine adanmış meslek mensupları topluluğu olarak tanımlanabilir.

Bu tanımların yanı sıra 2559 sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu'nun 1. Maddesinde polis, "Asayiş amme, şahıs, tasarruf emniyetini ve mesken masuniyetini korur. Halkın ırz, can ve malını muhafaza ve ammenin istirahatini temin eder. Yardım isteyenlerle yardıma muhtaç olan çocuk, alil ve acizlere muavenet eder. Kanun ve nizamnamelerinin kendisine verdiği vazifeleri yapar" şeklinde tanımlanarak bir kısım görevleri açıklanmıştır. Yine aynı kanunun ek 7. maddesinde polis; "Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne, Anayasa düzenine ve genel güvenliğine dair önleyici ve koruyucu tedbirleri almak, emniyet ve asayiş sağlamak üzere, ülke seviyesinde istihbarat faaliyetlerinde bulunur, bu amaçla bilgi toplar, değerlendirir, yetkili mercilere veya kullanma alanına ulaştırır. Devletin diğer istihbarat kuruluşlarıyla işbirliği yapar" ifadeleri yer almaktadır.

3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanunu'nun 4. Maddesi ise polisi, "silahlı icra ve inzibat kuvveti olup üniformalı ve sivil olmak üzere iki kısımdır" ifadeleriyle tanımlamaktadır.

Tüm bu dayanaklardan hareketle polis, kendisine kanun koyucu tarafından verilen yetkileri kullanarak toplum içerisinde;

- Suçun meydana gelmeden önce önlenmesi ile ilgili araştırmalar yaparak gerekli önlemleri almak,
- Bu önlemlere rağmen suç işlenmişse işlenen suçlar hakkında gerekli soruşturmayı yürütmek,
- Ulaştığı deliller ışığında olayı aydınlatarak suç şüphelilerini yakalamak,
- Soruşturma evrakı ile birlikte adli merciler önüne çıkarmakla görevli ve yetkili kolluk görevlisi olarak tanımlanabilir.

Bu ifadelerden hareketle; polisin suçla mücadele edebilmesi için de suç kavramını tüm ayrıntılarıyla tanınması ve bilmesi gerektiği açıkça görülmektedir.

2.2. Suç

Tarihte suç kavramına örnek gösterilen ilklerden birisi, Kabil'in Habil'i öldürmesi olarak bilinen cinayettir. Bu bağlamda suç kavramının insanlık tarihi kadar eski olduğu söylenebilir. Birlikte yaşama kültürünün getirdiği ilklerden birisi de güçlü olanların zayıflar üzerinde baskı kurması ve onları egemenlik altına alma çabasıdır. Bununla beraber toplumların gelişmesiyle ve büyümesiyle ortaya çıkan sosyolojik ve ekonomik problemler de çoğalmış ve suç işleme oranları giderek artmaya başlamıştır. Sonuç olarak suç olgusunun niteliği evrimleşmiş ve daha karmaşık hale gelmiştir.

Günümüzde suç olgusunun çok karmaşık hale gelmesi, suça karşı mücadelede disiplinler arası işbirliği ve ortak çalışmayı kaçınılmaz kılmaktadır. Zaten suç bilimlerinin hızlı ilerleme kaydetmesinde, suçun zaman içerisinde toplumsal ve teknolojik gelişmelere paralel olarak karmaşıklaşmasına rağmen, buna karşı mücadeledeki yetersizlikler önemli rol oynamıştır. Bir bütün olarak baktığımızda; suç bilimlerinin temel görevinin; en özlü bir şekilde, “suçla daha iyi ve daha sağlıklı mücadele edebilmek için; onu daha iyi tanımak arayışı” olarak ifade edilebileceği görülmektedir (Beşe ve Geleri, 2013:4).

Bu noktada suçun çok iyi tanımlanması, suçla mücadele açısından çok önemlidir. Fındıklı (2011:2) suçu bir toplumda sosyal ve kültürel değerlerden sapma ve toplumsal davranış kurallarının ihlali olarak tanımlarken Robertson (1988:191) suçu, toplumsal normlara uymayan davranışlar olarak ifade ederken, Giddens

(1989:118) toplumun büyük bir çoğunluğunca benimsenen toplumsal normlara karşı gelme uyumsuz davranma olarak ifade etmektedir.

Jhering'e göre suç, toplum halinde yaşama şartlarına yönelmiş her türlü saldırılardır. Thomas ve Znaniecky eserlerinde sosyal psikoloji yönünden meseleyi ele almak suretiyle şöyle bir tarif vermektedir: "suç, kişinin kendisini mensubu saydığı grupta, varlığı toplum dayanışması ile çelişki gösteren fiildir." Suç topluma zarar verdiği ya da tehlikeli olduğu kanun koyucu tarafından kabul edilen ve belirtilen eylem, davranış, tavır ve harekettir (Dönmezer, 1984:61). Durkheim'a göre suç; "Bir toplumu meydana getiren bireyler ortamında yaşayan birtakım kolektif duygular, inançlar vardır ki, bunlar bir sistem meydana getirirler. Bu sisteme kolektif bilinç ya da kolektif vicdan denir. İşte suç bu kolektif vicdanı şiddetle inciten bir eylem" olarak tanımlanmaktadır (Dağ, 2004:74)

Dolu (2010) ise suçu, toplumsal düzeni tehdit eden, bireysel veya topluca işlenebilen, bireyleri veya kurumları hedef alabilen, tanımları ve işleyenlere yaptırımları kanunlarca yazılı bir biçimde belirlenmiş her türden zararlı fiil veya teşebbüs olarak tanımlamıştır (Cinoğlu, 2011:243).

Dolayısıyla suç; insanların toplu yaşadığı yerlerde meydana gelen, kamuyu, toplumu ve şahısları ilgilendiren ve çoğu zaman taraflara zararlı sonuçları olan yasaklanmış fiildir. Suçları ortadan kaldırmaya veya önlemeye yönelik bir çok çalışma yapılmış ancak; özellikle metropol kentlerde suçları tamamen ortadan kaldırılmanın mümkün olmadığı bilinmektedir. Suçlar ortadan kaldırılamıyorsa, suçların işlenme oranını azaltacak çalışmalar yapılması gerekmektedir. Suçların işlenme oranlarının azaltılabilmesi için ise; suçları iyi tanımak, suçluların neden suç işledikleri, suç işleme yöntemleri ve suçun oluşmasına sebebiyet veren güvenlik zafiyetlerini iyi analiz etmek gerekmektedir. Bunu yapabilmenin yolu ise çağdaş polislik yöntemlerinden olan Problem Odaklı Polislik sürecinden geçtiği söylenebilir.

2.3. Suç Teorileri

Suç Teorileri, kriminolojik çalışmalar arasında suçun nedenlerini tespit etmeye yönelik ortaya koyulan etiyolojik modellerdir. Genel olarak suç ve suçluluğun sebeplerini araştıran teorilerden oluştuğunu gördüğümüz bu modeller ile hem suçun ve suçluluğun nedenlerinin ortaya çıkarılması hem de ortaya koyulan suç kalıpları ile gelecekte suç işleme muhtemel suçlu özelliklerini ve suç oranlarını tahmin etmek mümkündür. Dolayısıyla suç teorileri ile hem suç işleme riski en

yüksek olan grupların tespiti hem de suç oranlarının gelecekte ulaşacakları seviyeyi öngörmek mümkündür. Elbette, yalnızca teorik öngörüler bunu gerçekleştirmek için yeterli değildir. Aynı zamanda bu teorilerin gerçek hayatta test edilmesi ve ampirik testlere tabi tutularak güvenilirlik ve geçerliliklerinin ortaya konulması şarttır (Dolu, 2010:31). Özellikle suç önlemeye yönelik çeşitli suç teorileri vardır. Bunlardan birkaç tanesini inceleyelim.

2.3.1. Rasyonel Tercih Teorisi

Kar ve zarar gibi ekonomi kavramlarından yararlanılarak oluşturulan rasyonel tercih teorisine göre suçlular, suç işlemeye karar vermeden önce kar ve zarar hesabı yaparlar. Hesaplamaları sonucunda, elde edecekleri kar ve gösterecekleri başarı, girdikleri risk sonucunda doğabilecek zarardan fazla ise suç işlemeye karar verirler (Doğan ve Sevinç, 2011:31). Derek Cornish ve Ronald V. Clarke, rasyonel tercih yaklaşımını suça uygulayan en önde gelen isimlerdendir. Cornish ve Clarke'a göre suçlar “genel olarak, suç sonrasında oluşması beklenen muhtemel getiriler (fayda) ve götürüleri (zarar-maliyet) değerlendirerek yaptıkları rasyonel tercihlerin bir sonucudur” (Cullen ve Agnew, 2003:278). Dolayısıyla, bu mantık çerçevesinde bireylerin suç işlemek suretiyle elde edecekleri faydayı artırarak zararlarını azaltma gayreti içinde oldukları söylenebilir. Zira rasyonel tercih yaklaşımı “insanların tercih ettikleri neticelere ulaşabilmek için ortaya koydukları tercihlerinde rasyonel oldukları” temel varsayımına dayanır diyebiliriz (Udehn'den Akt: Dolu, 2010: 93).

2.3.2. Rutin aktiviteler Teorisi

Cohen ve Felson (1979:588-589), diğer teorik yaklaşımların aksine, suçluya ait özellikleri araştırmak yerine suçun zamansal ve mekânsal bileşenlerinin bir arada değerlendirildiği durumsal faktörlere yoğunlaşmak gerektiğini, suçların aslında insanların günlük aktivitelerinin ve evden uzakta geçirdikleri zamanın artışına paralel olarak artmış olabileceğini zira bu durumun suç için uygun fırsatları artıracağını iddia ediyorlardı. Suçu oluşturan unsurları analiz ederek suç mekanizmasının (1) motive olmuş suçlu, (2) uygun hedef ve (3) hedefi suçtan koruyabilecek gardiyanların veya koruyucuların yokluğu olmak üzere üç parçadan oluştuğunu iddia ettiler. Dolayısıyla, suçun oluşabilmesi için, suç işlemeyi kafasına koymuş potansiyel bir suçlu, suçluyu kendisine çekecek kadar değerli ve çekici bir suç hedefi ve son olarak da suça hedef olan şeyi veya kimseyi koruyabilecek kapasitedeki insan,

hayvan veya teknolojik koruyucunun bir arada olması gerektiğini savunan rutin aktiviteler teorisine göre bu üç unsur tıpkı bir sacayağı gibidir ve suçun oluşabilmesi için hepsinin de mevcut olması gerekir.

Ortaya koydukları bu yaklaşım ile insanların sosyal faaliyetlerinin zaman ve mekan içinde aldıkları durumların nasıl olup da suça eğilimli bireylerin bu niyetlerini kolaylaştırıcı bir mekanizma haline dönüştüğünü ifade ederken, kontrol mekanizmalarının ve koruyucuların varlığının kritik bir öneme kavuştuğunu söylemektedir (Cohen ve Felson'den Akt: Dolu, 2010:120-121).

Rasyonel tercih teorisinde olduğu gibi, rutin aktiviteler teorisi de suç davranışından ziyade suçun kendisi üzerinde yoğunlaşmakta ve fırsatların kişileri suça motive ettiğini varsaymaktadır. Bu varsayım, suçun önlenmesi için suça sebep olan fırsatların azaltılması ya da tamamen ortadan kaldırılması gerektiği sonucunu doğurmaktadır (Felson ve Clarke'den Akt: Doğan ve Sevinç, 2011:34).

2.3.3. Kırık Camlar Teorisi

“Kırık camlar teorisi” suçun oluşumunda düzensizliğin oynadığı role dikkatleri çekmektedir. Teoriye göre, eğer bir mahallede bazı camları kırık bir bina varsa ve bu kırık camlar onarılmazsa, kimi insanlar tarafından binadaki diğer camların da kırılması kaçınılmazdır. Nitekim binadaki kırık camlar insanlarda binayla ilgili sahipsizlik, denetimsizlik ve kontrolsüzlük duygusu oluşturmakta ve suç işlemeye teşvik etmektedir (Wilson ve Kelling'den Akt: Doğan ve Sevinç, 2011:30).

Bu teoriden yola çıkarak, aydınlatması olmayan sokak ve caddelerin, fiziki önlemleri yetersiz binalar ve tamirata yapılmayan metruk binaların, kontrolsüz park alanlarının suç ve suçluya davetiye çıkardığını söyleyebiliriz.

2.3.4. Durumsal Suç Önleme Teorisi

Felson'a (1996:23) göre “durumsal suç önleme” (*situational crime prevention*), “suçluların illegal faaliyetlerini yürütmek için kullandıklarını suç fırsatlarını azaltarak suçun önlenmesi için kullanılan bir dizi tekniği” ifade için kullanılan Jenerik bir terimdir. Durumsal suç önlemenin en temel özelliğinin, Herbert ve Hyde'in (1985:261) da belirtildiği gibi, “suçlulardan çok suçlarla ilgilenmesi ve suçlu ‘üreten’ koşullardan çok suçun meydana geldiği durumlarla ilgilenmesidir” diyebiliriz.

Durumsal suç önleme, suçun yüksek olduğu yerlerde ve işlenme sıklıkları fazla olan suçlara karşı suç bölgesinde suç fırsatlarının azaltılmasına yönelik tasarlanacak çevresel dizaynlar, alınacak tedbirler ve uygulanan her türlü yönetsel kararları içeren bir suç önleme modelidir. Bu mantıktaki bir suç önleme stratejisi, genel olarak belirli suç kategorileri hedef alınarak geliştirilir. Temel felsefesi de suçluların yakalanma riskini artıracak, elde edecekleri faydaları azaltarak suçlu suçlular açısından “karlı” bir tercih olmaktan çıkararak suç fırsatlarını azaltma üzerine kuruludur. Bu anlamda alınacak tedbirler, savunulabilir alanlar oluşturulması ve yapılan toplu konut çalışmalarında bu mantığa uygun hareket edilmesi, toplumu suç önleme çabalarına destek vermeye çağırın ve dahil eden projeler, hedeflerin suça karşı korunaklı hale getirilerek “zor hedefler” haline getirilmesi ve suç riski taşıyan bölgelerin gözetim altında tutulması gibi önlemler şeklinde sıralanabilirler (Akt: Dolu, 2010:130-131).

2.4. Türkiye’de Problem Odaklı Polislik Anlayışına Yakın Uygulamalar

Suç ile ilgili daha önceden geliştirilen birçok teorilerden de yararlanılarak suç önlemeye yönelik çeşitli modeller ve programlar geliştirilmiştir. Geliştirilen bu programlar çeşitli ülkelerde uygulama alanı bulmuş ve çoğu zaman suç önlemede başarılı sonuçlar verdiği değerlendirilmiştir. Bu başlık altında, toplum destekli polislik (community policing) ve problem odaklı polislik (problem oriented policing) modelleri hakkında bilgiler verilmektedir.

2.4.1. Toplum Destekli Polislik Birimleri ve Uygulamaları

21. yüzyıl polisliği, insan haklarını, hukuka saygıyı ve iletişimi (vatandaşla ortak polislik yapmayı ‘community policing’) temel alan ve alması gereken bir polislik anlayışıdır. Bunun temelinde ise, hem kendi personeli ile barışık (iç müşteri memnuniyeti sağlamış) hem de hizmet verdiği halkın kurumların güven desteğini sağlamış olmak yatar. Bu güveni sağlayabilmenin yolu halkla ilişkilerden geçer. Halkla ilişkilere yakın kavramlardan olan toplum destekli polislik 1980’li yılların başlangıcından itibaren Amerika ve İngiltere’de polis ile halk arasında ortaya çıkan ve gittikçe de büyüyen güvensizlik sorununun ortadan kaldırılmasına yönelik çözüm arayışlarının bir sonucu olarak ortaya çıkmıştır (Kuyaksil, 2012:45).

TDP'nin ortaya çıkışı ile ilgili olarak iki önemli nokta göze çarpmaktadır. Önce, yapılan bilimsel araştırmalar, geleneksel polis stratejilerinin suç karşısında etkisiz ve yetersiz kaldığını ortaya koymuştur. Daha sonra, belirlenen ihtiyaçlar doğrultusunda polisin çalışma usulünde değişiklik yapılması gerekli görülmüştür. Bu süreçte ortaya çıkan TDP reformu; kurumsal yapı, işleyiş ve faaliyetler ile personel davranışlarını yeniden tanımlamıştır (Beşe ve Geleri, 2013:132). Toplum destekli polislik, karar verme süreçlerinin yenilenmesi ve polis birimleri içerisinde yeni kültürlerin yaratılması ile ilgilidir ancak bu özel taktiksel planlar paketi değildir. Toplum destekli polislik, polisin yerel sorunların ve önceliklerin ne olduğuna karar verileceği zaman halkın taleplerini göz önünde bulundurmasını gerektiren, kapsamlı ve problem odaklı bir polislik taahhüdü önermesidir (Skogan ve Hartnett'ten Akt: Palacı, 2008:6). Şeklinde tanımlamışlar ancak toplum destekli polislik ile ilgili tam ortak bir tanım verilememektedir.

Toplum destekli polislik suçları önlemek ve yörelerindeki toplumsal düzensizliği azaltmak için polis güçleri ile vatandaşları işbirliği içerisinde bir araya getirir. Aşağıdaki hususlar polisliğe bu yeni ve yenilikçi yaklaşımın ana hedeflerini açıklamaktadır.

- Polis ve vatandaşlar bir arada çalışır.
- Yenilikçi problem çözme tekniğinden faydalanılır.
- Toplum ile devamlı bir irtibat ve danışma hizmeti içerisinde bulunulur.
- Kendi bölgelerini sahiplenme ve sorumluluk duygusu vardır.
- Toplumun polislik faaliyetlerinde etkin olma şansı vardır (Apan, 2004:17-8)

2.4.1.1 Türkiye'de Toplum Destekli Polislik Uygulamaları

Ülkemizde toplum destekli polislik uygulamalarını iki dönem şeklinde inceleyebiliriz.

2.4.1.1.1 I. Dönem Toplum Destekli Polislik Uygulaması

2003 yılında 134 sayılı Genelge ile "Toplum Destekli Polislik Hizmetleri Bağlamında Hizmetin Vatandaşın Bulunduğu Yerde İfası Pilot Çalışması" başlatılmıştır. Bu genelgede; vatandaş memnuniyetini ve buna bağlı olarak halkın desteğini sağlamayı hizmet ilkesi olarak benimseyen Emniyet Teşkilatımız, "Toplum

Destekli Polislik Hizmeti Projesi” kapsamında hizmeti vatandaşın bulunduğu yerde (evinde, işyerinde, olay mahallinde) görmeyi hedeflemiştir denilerek pilot bölge seçilmesi ve uygulanması istenmiştir. Bu genelgede öncelikle vatandaşların bulunduğu yerde ifa edilecek hizmetler bildirilmiştir. Bunlar:

1. Müracaat ve Görgü Tespit Tutanaklarının Olay Yerinde Tanzim Edilmesi.
2. Tebligat İşlemleri: Polis merkezi ve karakollarına davet edilmeksizin ev veya iş adreslerinde gerçekleştirilmesi sağlanacaktır.
3. Adresinde Bulunamayan Kişilere Yapılacak Tebligat: Kişilere ilişikte örneği bulunan çağrı belgesi bırakılacaktır.
4. Cezaevleri İaşe Bedeline İlişkin Yazışmalar: İlgililer polis birimlerine davet edilmeden buldukları adreste tebligat yapılmak suretiyle infaz edilecektir.
5. Pasaport Düzenleme Merkezlerinin Çoğaltılması.
6. Trafik Tescil Merkezlerinin Çoğaltılması.
7. Olay Yeri İnceleme Birimlerinin Çoğaltılması.
8. Hasarlı Trafik Kazalarındaki İşlemlerin Hızlandırılması.
9. Tecavüzün Men'i İşlemleri: Gayri menkullere yönelik tecavüzlerin men edilmesine ilişkin mülki amir kararlarının tebliği işlemleri ilgililerin adreslerinde yapılacaktır (EGM, 2009).

2.4.1.1.2. II. Dönem Toplum Destekli Polislik Uygulaması

31.05.2006 tarih ve 49 sayılı Bakanlık Genelgesi ile 15 Haziran 2006 tarihinde; ülkemizin özellikleri göz önünde bulundurularak öncelikle Ankara, İstanbul, İzmir, Bursa, Adana, Kayseri, Trabzon, Erzurum, Diyarbakır ve Antalya illerinde pilot uygulama için belirlenen bölgelerde Toplum Destekli Polislik Pilot Uygulaması'na başlanmıştır.

Toplum Destekli Polislik Pilot Uygulaması çerçevesinde; amir ve memur sınıfından 600 personele “Toplum Destekli Polislik Temel Eğitim Kursu” verilmiş, Toplum Destekli Polislik hizmetlerini yürütmek üzere 10 pilot ilimizde Toplum Destekli Polislik Büro Amirlikleri kurulmuştur.

Toplum Destekli Polislik hizmetleri, bu yönüyle toplumun güvenlik talebine göre şekillenen bir anlayışın polisiye yaşama geçirilmesi anlamına gelmektedir. Toplumsal sorunlara odaklanan ve çözümlerin bütüncül bir çerçevede ele alınarak

toplumun bütün kesimlerinin, kurumlarının ve devlet organlarının yer aldığı bir hizmet anlayışının bu açıdan artık çağın bir gerekliliği olduğu kabul görmektedir.

Toplum Destekli Polislik Projesi'nin genel amacı; Türkiye'de güvenlik hizmetlerinin toplumun katılım ve desteğini sağlamak suretiyle etkin ve hızlı bir şekilde yürütülmesini, toplum-polis ilişkilerinin geliştirilmesini, suçla mücadelenin güçlendirilmesini ve polislik hizmetlerinde toplumun güvenlik memnuniyetini yükseltmeye yönelik çalışmaların yaşama geçirilmesidir.

Toplum Destekli Polislik uygulamaları kapsamında güvenlik hizmetlerinin kalite ve verimliliğinin yükseltilmesi ve polis-toplum ilişkilerinin geliştirilmesine yönelik aşağıda belirtilen etkin çalışmalar gerçekleştirilecektir;

1. Toplumun öncelikli güvenlik beklentileri ve önerilerinin tespitine yönelik güvenlik memnuniyet ölçümleri yapılarak, müşteri odaklı hizmet anlayışı geliştirilecek,
2. Toplum temsilcileri (Sokak/Site, Komşular Birliği, Mahalle Komşular Birliği, Kent Güvenlik Danışma Kurulu) ile periyodik güvenlik sorunlarını paylaşım toplantıları düzenlenerek, toplumun güvenli yaşama katılım ve katkıları sağlanacak,
3. Toplumda suçtan mağdur olmuş şahıslara Toplum Destekli Polis temsilcileri tarafından psikolojik ve moral destek sağlanacak,
4. Eğitim çağındaki çocuklarımızın ve gençlerimizin suçlara ve kötü alışkanlıklara karşı korunmasına yönelik etkin çalışmalar yürütülecek,
5. Suçların oluşumuna etki eden olumsuz faktörlerin belirlenmesi ve giderilmesine yönelik ilgili kişi, kurum ve kuruluşlarla işbirliği sağlanarak çalışmalar yürütülecek,
6. Halkın suçlara karşı kendini koruma arzusu ve güvenli yaşamın sağlanmasına yönelik toplumsal bilinçlendirme etkinlikleri yapılacak,
7. Toplumda meydana gelen olayların sosyal, ekonomik, psikolojik ve diğer nedenlerini araştırmaya yönelik Polis-Üniversite/Eğitim Kurumları işbirliğinde bilimsel çalışmalar yapılacak,
8. Toplumsal kesimlerin, sosyal ve kültürel etkinliklerine katılımı sağlanarak, polis-halk ilişkisi geliştirilecek,
9. Suçların önlenmesine yönelik gerçekçi verilere dayalı suç analizleri ve suçlu profillerinin çıkartılması sağlanacak,

10. Toplumda oluşan güvenlik kaygısı ve suç korkusunun giderilmesi ve kentlerdeki yaşam kalitesinin yükselmesine yönelik etkin çalışmalar yapılacak,

11. Önleyici güvenlik hizmetleri kapsamında halkı bilgilendirme ve bilinçlendirmeye yönelik programlar ve kampanyalar düzenlenecek,

12. Güvenlikte toplumsal sorumluluk bilincinin geliştirilmesi kapsamında panel, konferans, seminer, sempozyum ve benzeri toplumsal etkinlikler düzenlenecek,

13. Toplum Destekli Polislik hizmetlerinde etkinliği ve verimliliği artırmaya yönelik personel eğitimleri çağın gereklerine uygun geliştirilerek, personel güncel şartlara uyumlu hale getirilecek,

14. Güvenlik konusundaki toplumsal beklenti ve gereksinimlere cevap verebilmek için hizmetlere uygun nitelikte uygulama projeleri ve modelleri geliştirilecek,

15. Çağın gereklerine uygun geliştirilen Toplum Destekli Polis anlayışının bütün personele yaygınlaştırılması için etkin çalışmalar gerçekleştirilecektir.

2006 yılında 10 pilot ilde uygulamasına başlanılan Toplum Destekli Polislik Projesine 2007 yılında 15 il 2008 yılında 26 il ve 01.04.2009 tarihinde 30 il dahil edilerek ülke geneline yaygınlaştırılmıştır.

2.4.2. Kolluk Güçlerinin Sivil Denetimi Projesi

Proje; ülkemizdeki iç güvenlik hizmetlerini AB normları ve standartları ile uyumlu hale getirmeyi, demokratik hakların vatandaşlarca daha yaygın kullanılmasını, şeffaflığı ve sivil toplumun katılımı ile insan odaklı kamu güvenliği anlayışının yerleştirilmesini ve İçişleri Bakanlığı ile Vali ve Kaymakamların kolluk kuvvetleri üzerindeki etkinliğini artırmayı amaçlamaktadır (www.sivilgozetim.org.tr).

2.4.2.1. Sivil Gözetim Neden Gereklidir?

Kolluk güçlerine, diğer kamu görevlerinden farklı olarak kişi hak ve özgürlüklerine müdahale niteliği taşıyan özel yetkiler (durdurma, arama, iletişimin izlenmesi, vb.) verilmiştir. Bu yetkileri kullanan birim ve personelin, hem uygulayacakları hizmet politikalarının oluşturulması aşamasında, hem de bireysel işlem ve eylemleri sürecinde kontrol edilmesi önemlidir. İnsan haklarının ve

özgürlüklerinin korunması ve demokratik hakların geliştirilmesi için bu alanlara müdahale yetkisi bulunan kolluk güçlerinin sivil otoritelerce kontrolü ve denetimi özel önem arz etmektedir (www.sivilgozetim.org.tr).

2.4.2.2. Sivil Gözetim Nedir ve Bundan Kim Sorumludur?

Sivil gözetim, ABD ve Avrupa’da 40 yıllık bir geçmişi olmasına rağmen, ülkemizde yeni tartışılmaya başlanan bir kavramdır. Kavramın yeni olması, tanımının ve genel çerçevesinin yaygın olarak bilinmemesi, yanlış algılama ve yaklaşımlara neden olmaktadır. Bu yanlış algılamalardan en yaygın olanı; sivil gözetimin, güvenlik güçlerinin (polis, jandarma, sahil güvenlik ve diğer kolluk birimleri) sivil toplum örgütleri ya da vatandaşlar tarafından denetleneceği şeklinde anlaşılmasıdır.

Hâlbuki uluslararası düzeyde kabul görmüş tek bir tanıma sahip olmamakla birlikte “sivil gözetim” kavramı kısaca şu şekilde tanımlanabilir: “Kolluk kuvvetleri ve faaliyetleri ile bunların dayanağını oluşturan politikaların çok katmanlı ve sürekli olarak sivil otoriteler tarafından izlenmesi”. Sivil kelimesi burada “polis olmayan, asker olmayan” anlamına gelmektedir. Burada geçen “sivil otoriteler” ibaresi; parlamento, hükümeti, yargıyı, bazı ülkelerde “hükümetten bağımsız organizasyonları (hakların savunucusu, ombudsman, bağımsız kolluk şikayet mekanizması, vb.)” ve bazen de sınırlı düzeyde (örneğin nezarethanelerde) teftiş yapmak üzere kamu otoriteleri tarafından resmen tanınmış olan vatandaş gruplarını kapsamaktadır (insan hakları kurulu üyeleri gibi). Yukarıdaki tanımdan da anlaşılacağı üzere sivil gözetim sadece bireysel düzeyde (kolluk personelin aşırı güç kullanarak yanlış davranması veya hukuk dışı hareketleri gibi) gerçekleşen insan hakları ihlallerini değil, kurumsal düzeyde politikaların da izlenmesini içermektedir (www.sivilgozetim.org.tr).

2.4.2.3. Projenin Temel Amaçları

İç Güvenlik Sektörünün Sivil Gözetiminin Geliştirilmesi Projesinin üç temel amacı bulunmaktadır (www.sivilgozetim.org.tr):

- Kolluk kuvvetleri ile sivil toplum kuruluşları arasında sivil gözetim kavramı üzerinde genel bir anlayış birliği oluşturmak,

- AB örnek uygulamaları ve proje çıktıları kapsamında Türkiye’de etkin bir sivil gözetimin yasal çerçevesini oluşturmak,
- İç güvenlik birimlerinin etkin bir biçimde denetlenebilmesi için İçişleri Bakanlığı’nın kurumsal kapasitesini artırmak.

2.4.2.4. İç Güvenlik Sektörünün Sivil Gözetiminin Geliştirilmesi Projesi I. Aşamasının Genel Çıktıları:

Projenin birinci aşaması, Aralık 2008’den Mayıs 2010’a kadar, Birleşmiş Milletler Kalkınma Programının (UNDP) desteği ve Avrupa Komisyonunun finansmanıya, İçişleri Bakanlığı tarafından uygulanmıştır.

Birinci aşama kapsamında elde edilen sonuçlar şunlardır (www.sivilgozetim.org.tr):

- **Vali ve Kaymakamlar İçin İç Güvenlik Birimlerinin Sivil Gözetimi El Kitabı:** Akademisyenlerle işbirliği halinde, Vali ve Kaymakamlar için, Vali ve Kaymakamların iç güvenlik birimlerinin gözetimi ve insan haklarının korunması ile ilgili mevcut görev ve yetkilerinin derlendiği “Kolluk Güçlerinin Sivil Denetimi - Vali ve Kaymakamlar El Kitabı” hazırlanmıştır. Çok sayıda yasalara dağılmış olan bu yetkiler tek bir kitapta toplanmıştır. El kitabı, yasalar tarafından Mülki İdare Amirlerine verilen görevleri yerine getirip getirmediğini kontrol etmek üzere bir “kontrol listesi” ile desteklenmektedir. Bu el kitabından bastırılıp dağıtılmıştır.
- **Genelge Taslağı:** Valiler ve Kaymakamlar için hazırlanan el kitabında yer alan temel konuları özetleyen ve Vali ve Kaymakamların mevcut yasalara göre kollukla ilgili tüm görev ve yetkilerini açıklayan bir genelge taslağı hazırlanmıştır.

- **Kanun Tasarı Taslağı:** 5442 Sayılı İl İdaresi Kanunu ile ilgili diğer mevzuattaki (3201, 2803 gibi) çelişkili hükümlerin giderilmesine yönelik öneriler İçişleri Bakanlığı'na sunulmuştur.
- **Rapor:** Projenin tüm bileşenleri kapsamında çeşitli konularda 19'u Türkçe olmak üzere toplam 60 rapor hazırlanmıştır.
- **Referans Doküman:** Proje çıktılarından yola çıkılarak projenin en önemli bulgularının ve önerilerinin özetini içeren kapsamlı bir 'referans dokümanı' hazırlanmıştır.
- **Eğitim Programları:** Kamu görevlileri ve sivil toplum üyeleri düzenlenen çeşitli toplantılarda bir araya getirilmiş, 220 kolluk amiri ve Mülki İdare Amiri düzenlenen eğitim programlarına katılmış, konferans ve yuvarlak masa toplantıları yoluyla 800'den fazla kişiye sivil gözetim kavramının boyutları ve örnek uygulamaları anlatılmıştır.
- **Yerel Güvenlik Komisyonları:** Pilot illerde Vali ve Kaymakamların iç güvenlik alanındaki görevlerini daha etkin şekilde yerine getirmeleri için vatandaşların ve sivil toplumun katılımını esas alan, Yerel Güvenlik Komisyonları adı altında geçici istişare yapıları oluşturulmuştur.
- **İç ve Dış Güvenlik Arasında Açık Bir Ayrım Gözetilmesi:** Mevcut yasal çerçevede "iç güvenlik" kavramı yoktur. Bu da, iç güvenlik ve dış güvenlik görevlerine ilişkin sorumlulukların birbirine karışmasına neden olmaktadır.

- **Sivil Toplumla İstişarenin Artırılması:** Yerel Güvenlik Komisyonlarına, Vali Yardımcıları/Kaymakamlar başkanlık edecek ve bu komisyonlar, kamu kurumları ve kolluk kuvvetleri üst düzey görevlileri ile sivil toplumdan oluşacaktır.
- **Kolluk Kanunu Tasarı Taslağı:** Bütün kolluk kuvvetlerinin “tek bir mevzuat çatısı” altında faaliyet göstermelerini sağlamak için akademisyenler, İçişleri Bakanlığı yetkililerinin de görüşlerini alarak “Kolluk Kanunu Tasarısı Taslağı” üzerinde çalışmışlardır. Bu taslak çalışmasında kolluk kuvvetlerinin merkezde İçişleri Bakanlığıyla, taşrada Vali ve Kaymakamlarla ilişkileri, iç güvenlik sektörünün tanımlanarak kolluk kuvvetlerinin temel faaliyet ilkeleri ve statülerinin belirlenmesi ve bu kuvvetlerin İçişleri Bakanlığı’na olan bağıllık kavramının hukuki tanımının yapılması hedeflenmiştir. Taslak, T.C. Anayasası, Avrupa Konseyi’nin kolluk kuvvetleri hakkındaki deklarasyonu ve Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından çıkarılan “Kolluk Kuvvetlerinin Davranış Kuralları Belgesi” ile uyumlu olacak şekilde hazırlanmıştır.

2.4.2.5. Proje’nin II. Aşaması,

İkinci aşama, birinci aşamada ele alınmamış olan; merkezi düzeyde İçişleri Bakanlığı’nın kapasitesinin güçlendirilmesi, Jandarma’nın sivil gözetime dâhil edilmesi ve iç güvenlik sektörü için yeni bir yasa tasarısı hazırlanmasını hedeflemektedir (www.sivilgozetim.org.tr).

Projenin ikinci aşamasında Yerel Güvenlik Planları ve Yerel Güvenlik Komisyonları güçlendirilecektir. Pilot il sayısının artırılması, yerel seviyede İçişleri Bakanlığı’nın kapasitesini de artıracaktır. Buna ek olarak merkezi düzeyde İçişleri Bakanlığı için en iyi sivil gözetim mekanizmasına yönelik öneriler sunulacaktır.

Ayrıca bu aşamada, kişi hak ve hürriyetleri açısından MOBESE uygulamaları ve toplum hayatında büyük bir yer edinen Özel Güvenlik Teşkilatlarının yapısı ve personelinin eğitimiyle ilgili çalışmalar yapılacak ve öneriler sunulacaktır.

2.4.2.6. Proje Bileşenleri:

Proje üç bileşenden oluşmaktadır (www.sivilgozetim.org.tr):

Bileşen A – Yasal Çerçeve: İçişleri Bakanlığı ve mülki idare amirlerinin (Valiler ve Kaymakamlar), kolluk birimleri üzerinde var olan denetim ve gözetim yetkilerini tam olarak kullanabilmeleri için yasal bir çerçeve geliştirilmesine yöneliktir.

Bileşen B – Kapasite Geliştirme: AB standartları çerçevesinde İçişleri Bakanlığı'nın ve iç güvenlik birimlerinin kurumsal kapasitelerinin geliştirilmesini ve buna yönelik olarak yapılacak eğitimleri kapsamaktadır.

Bileşen C – Sivil Toplum ve Medya: Bu bileşen, kolluk kurumları üzerinde bağımsız ve daha etkili gözetime sahip olacak bir dizi mekanizmanın kurulması ve sivil toplumla istişare mekanizmalarını güçlendirmeye yöneliktir.

2.4.2.7. Proje Faaliyetleri:

Proje üç bileşen ve alt çalışmalardan oluşmaktadır (www.sivilgozetim.org.tr).

A Bileşeni: Mevzuat Taraması

- Mevcut yasal çerçevelerin incelenmesi ve kıyaslanması
- AB'nin örnek uygulamaları çerçevesinde teşkilat şeması da dâhil olmak üzere, İçişleri Bakanlığı'nın kurumsal yapısının incelenmesi ve buna yönelik olarak önerilerin ortaya konulması,
- Türkiye ve AB ülkeleri arasında; valilik ve kaymakamlıklara ilişkin kanunların, teşkilat yapılarının ve görevlerin incelenmesi ve karşılaştırılması
- Türkiye'de özel güvenlik sektöründeki mevzuatın incelenmesi, analizi ve özel güvenlik personeline yönelik eğitimlerin verilmesi,
- AB ülkeleri ile Türkiye'deki önleyici kolluk-adli kolluk görev ayrımının analizinin yapılması ve çeşitli önerilerde bulunulması,
- Kişi hak ve hürriyetleri açısından AB ülkeleri ile Türkiye'deki (MOBESE) uygulamalarının incelenmesi ve kıyaslanması,
- Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi tarafından İç güvenlik birimlerinin eylemleri konusunda verilen kararların analizi,

- Merkezi ve yerel düzeyde etkin bir sivil gözetim ve denetim için **İç Güvenlik Kanun Tasarısı Taslağının** hazırlanması,
- Ülke genelinde Yerel Güvenlik Planlarının oluşturulması ve Yerel Güvenlik Komisyonlarının görev ve yetki alanlarının tanımlanması

B Bileşeni: Kapasite Geliştirme

B1: Kurumsal Kapasitesinin Geliştirilmesi

- İllerin suç haritalarını oluşturmak için gerekli analizlerin yapılması,
- İç güvenlik birimleri tarafından sağlanan hizmetlere yönelik pilot illerde anketler yapılması,
- Güvenlik algısı ve mülki idare başlıklı bir analiz çalışmasının yapılması,
- İç güvenlik birimlerinin “vatandaş odaklı” hizmet anlayışı çerçevesinde ihtiyaçlarının belirlenmesi,
- Türkiye’de ve AB ülkelerinde iç güvenlik birimlerinin üst düzey amirlerinin seçimi ve eğitimi hakkında rapor hazırlanması,
- İç güvenlik birimlerinin üst düzey amirlerinin birlikte (emniyet – jandarma - sahil güvenlik) eğitim alacağı ortak bir akademinin kurulması için fizibilite çalışması yapılması ve öneri dokümanının hazırlanması,
- İç güvenlik hizmetlerinin iyileştirilmesi için “etkili önleme taktikleri” hakkında bir kılavuz hazırlanması,

B2: İnsan Kaynaklarının Güçlendirilmesi

- Kişisel verilerin korunması ve kolluk görevlilerine ilişkin halkın algısı konusunda en az 500 iç güvenlik birimi personeline eğitim verilmesi,
- Özel güvenlik sektöründen üst düzey en az 250 personele eğitim verilmesi,
- Yerel güvenlik planlarının hazırlanması konusunda, seçilmiş en az 30 personele eğitim verilmesi,
- Önleyici kolluk –adli kolluk ayrımı hakkında en az 500 Vali Yardımcısı ve Kaymakama eğitim verilmesi,

- AB uygulamaları göz önüne alınarak sivil gözetim mekanizmaları konusunda bir seminer düzenlenmesi,
- Projenin başlıca çıktılarını sunmak ve tartışmak üzere en az üç bölgesel konferans ve seminer düzenlenmesi,
- AB üyesi olan 5 ülkeye çalışma ziyaretinin düzenlenmesi,

C Bileşeni: Sivil Toplum ve Medya

- Parlatentonun iç güvenlik birimleri üzerindeki gözetim yetkisini geliştirebilmek için AB uygulamalarının incelenmesi, analizi ve bir çalışma ziyaretinin gerçekleştirilmesi,
- 30 milletvekilinin katılımıyla, sivil gözetim hakkında en az 5 toplantı yapılması,
- 8 pilot ilde yerel güvenlik komisyonu kurulması ve sivil toplum temsilcilerinin de katıldığı en az 20 yerel güvenlik komisyonu toplantısının düzenlenmesi,
- Vatandaşların iç güvenlik birimlerine ilişkin memnuniyet ve güvenleri hakkında, uluslararası alanda standartlaştırılmış bir anket yapılması,
- Medya ve sivil toplum kuruluşları ile, bir adet ulusal tartışma forumu ve sekiz adet il yuvarlak masa toplantısı düzenlenmesi,
- Sivil toplum kuruluşlarının katılımını da sağlayarak 8 pilot ilde toplam 128 adet bilinçlendirme etkinliği düzenlenmesi.

2.5. Gaziantep İlinin Güvenlik Açısından Değerlendirilmesi

Gaziantep stratejik önemi yüksek bir kenttir. Bu stratejik önemin bazı nedenleri aşağıda verilmiştir.

- Yüksek işçi kapasitesi,
- Suriye'ye sınır olması,
- GAP gelişme koridorunun girişinde bulunması,
- Doğu ve Batı arasında köprü özelliği taşıması,
- Diğer ülkelerden ve şehirlerden yüksek oranlarda göç alması,

- Göç eden vatandaşlarımızın bazı bölgelerde toplu olarak ikamet etmesi
- Çarpık kentleşme
- Hızlı nüfus artışı

Yukarıda sayılan nedenlerden dolayı suç ve suçluların taban bulmasına ve örgütlü suçların faaliyetlerine imkan tanımaktadır. Bu ana başlık altında Gaziantep kentini; terör, asayiş, kaçakçılık ve uyuşturucu faaliyetleri açısından bir değerlendirmesi yapılacaktır (Kuyaksil, 2013:317).

2.5.1. Terör Faaliyetleri Açısından Değerlendirme

Genel olarak değerlendirildiğinde; bölücü terör faaliyetlerinde bulunanların doğu ve güney anadoludan gelen vatandaşlardan oluştuğu, çoğunluğun cahil, okur-yazar, ilk ve orta derecede eğitim aldığı ve alt gelir düzeyinde bulunduğu, ayrıca Şanlıurfa ve Siirt illerimiz başta olduğu görülmektedir. Aktif olarak terör faaliyeti yürütenlerin, ağırlıklı olarak düzensiz işlerde çalışan ya da işsiz gençlerden oluştuğu görülmektedir. Ayrıca alt gelir grubunda buldukları, 26-35 yaş grubunun evlilik ve iş gibi nedenlerle çok aktif olmadığı görülmektedir. 36-49 yaş arasında bulunan grubun yöneticilik, saygı/kabul görme, çevre ve menfaat edinme ve geçmişte yaşanan bir takım olumsuzluklar nedeni ile bu gibi faaliyetler içerisine girdiği değerlendirilmektedir. Dini istismar eden ve sol terör örgütleri içerisinde faaliyet yürüten şahıslarında ortak özelliklere sahip olduğu, ancak sol terör örgütü mensuplarının eğitim düzeyinin ağırlıklı olarak üniversite düzeyinde olduğu görülmektedir.

Gaziantep'te örgütsel tarzda yapılan eylem ve etkinlikler, müzahir ve sempatican kitleye güçlü olduklarını göstermek, bu bölgelerin kendilerine ait olduğu hissi vermek, karşıt gruplardan gelecek tepkileri/müdahaleleri önlemek, gerektiğinde gizlenme ve olay sonrası kaçışların uygun olduğu göçle gelen şahısların toplu bulunduğu bölgelerde gerçekleştirilmektedir.

Gaziantep ilinin nüfusu, aldığı göç ve etnik kimlik göz önüne alındığında; iş imkanının geniş olması nedeniyle düzenli bir işe sahip olan ve geçimini rahat bir düzeyde sağlayan şahısların, özellikle eylemsel etkinliklerden ve terör suçlarından uzak durdukları görülmektedir (Kuyaksil, 2013:317).

2.5.2. Kaçakçılık ve Uyuşturucu Suçları Açısından Değerlendirme

Genel olarak değerlendirildiğinde;

- Kaçakçılığın toplumsal olarak yadırganmaması ve kısmen alt kültür olarak kabul görmesi ile birlikte küçük çaptaki kaçakçılık hak olarak algılanmaktadır.
- Gümrük kaçakçılığı faaliyetlerinin, Suriye ile Türkiye arasındaki fiyat farklılığından kaynaklanan karlılıktan dolayı yöre halkına ekonomik olarak cazip gelmektedir.
- Caydırıcı müeyyideler bulunmamaktadır.
- Daha önce açık olan gümrük kapısından, yasal sınırlar dahilinde kişisel kullanım amacıyla, yolcu beraberinde getirilmesine müsaade edilen sirkülasyon alışkanlık haline geldiği görülmektedir.
- Gaziantep uyuşturucu geçişleri için kullanılan ana güzergahta bulunmasından, bu faaliyetlerin uluslararası boyutu olduğu görülmektedir.
- Madde kullanımına yönelik talebin yüksek olması nedeniyle, torbacı tabir edilen sokak satıcılarının sayısının fazla olması gibi nedenlerle, kamuoyunu rahatsız eden ve yerel olarak faaliyet gösteren Organize Suç Örgütlerinin bulunduğu görülmektedir (Kuyaksil, 2013:318).

2.5.3. Asayiş Açısından Değerlendirme

Toplumdaki otokontrol mekanizması, özellikle kişinin doğup büyüdüğü, herkes tarafından tanındığı yerlerde kendini daha fazla hissettirir. Toplumun baskısını, zaten göç ettiği yere yabancı olduğu için üzerinde hissetmeyen birey de, suça karışmaya meyilli hale gelmektedir. Göç olgusunun bu yönü haricinde göç etmiş insanların göç ettikleri yerdeki yabancılık duygularından dolayı birbirleriyle yakınlaşmaları, bunun da zamanla davranış yönünden daha çok insanı etkileyeceği gibi bir gerçeği de barındırdığını göz ardı etmemek gerekir.

İşsiz bir insanın yasal yollardan elde ettiği fayda düştüğü ve yasa dışı faaliyetlerde bulunmak için daha çok serbest zamanı olduğu için yasadışı faaliyetlere yöneldiği söylenebilir. Buna neden olan bir başka unsur ise, gelir olarak görülebilir. Kişinin çalışarak elde ettiği gelir ile yasa dışı faaliyetten elde ettiği gelir, arasındaki

olumlu fark birey tarafından yakalanma ve cezalandırılma riski de işin içine katılarak değerlendirilmekte ve bu doğrultuda bir seçim yapılmaktadır (Kuyaksil, 2013:319).

2.6. Problem Odaklı Polislik (POP)

Problem Odaklı Polislik (Problem-Oriented Policing) fikrini ilk ortaya atan Goldstein'in (1979:234) temel felsefesi, 'suçun tekrar işlenmesini sağlayan koşullarını değiştirmek' olduğudur. Güvenlik birimleri tarafından; problemin fonksiyonlarının tek tek incelenmesi, benzer yönlerin bulunarak detaylı analiz edilmesi, bu problemlerin her biri için en uygun önleme, azaltma ve ortadan kaldırma stratejileri geliştirilmesi, hedef odaklı çözümler uygulanması ve son olarak da yapılan bu işlemlerin yeniden değerlendirilmesi süreci problem odaklı polislik sürecinin bileşenlerini oluşturmaktadır.

Goldstein (1979) tarafından tartışmaya açılan POP kavramının ilk uygulamaları 1981 yılında Amerika Birleşik Devletleri'nin Wisconsin eyaletinde yer alan Madison Polis Departmanı'nda gerçekleştirilmiştir (Goldstein ve Susmilch, 1981). Bu uygulamada alkollü araba kullanma ile şiddet içerikli cinsel suçlarla mücadele etmek için POP süreci gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmanın sonunda araştırmacılar problem odaklı polislik sürecinin sağlıklı işlemesi için dört önemli noktaya dikkat edilmesi gerektiğini vurgulamışlardır. Bunlar;

- Problemin tanımlanması
- Toplumsal çıkarların ve bunların maliyetinin tanımlanması
- Mevcut tepkilerin belirlenmesi
- Alternatif çözüm süreçlerinin araştırılması ve bunların arasından en uygun olanının seçilmesi olarak sıralanmıştır.

Araştırmacılar, belirtilen bu dört noktanın ardışık bir sıra izleyen mekanik süreçler olmadığını, tersine, vurgulanan noktalardan uygulanabilir olanlarının POP süreci içerisinde kullanılabileceğini ifade etmişlerdir (Goldstein ve Susmilch, 1981). Yapılan bu araştırmayı takip eden farklı çalışmalar sonucunda da problem odaklı polislik sürecinin sistematik bir bakış açısına sahip olması gerektiği vurgulanmıştır (Eck ve Spelman, 1987). Gerçekleştirilen bu araştırmaların sonucunda ortaya çıkan en çarpıcı sonuç, problem odaklı polislik sürecinin dört aşamada ele alınması gerektiğini ifade eden SARA modelinin ortaya konması olmuştur. Eck ve Spelman

(1987), SARA modelini Tarama (Scanning), Analiz (Analysis), Müdahale (Response), Değerlendirme (Assessment) olarak bileşenlerine ayırmaktadır. Türkçeye uyarlanan bu aşamalar aşağıda incelenmiştir:

2.6.1. Tarama

Kamuyu ve polisi ilgilendiren problemlerin tanımlanması ve bu problemlere ilişkin zamansal (hangi sıklıkla tekrarlandığı) ve mekânsal (nerelerde meydana geldiği) verilerin toplanması; bunların sonuçlarının tespit edilmesi ve önceliklerin belirlenmesi; söz konusu problemlerin çözümüne öncelik verilerek genel hedeflerin geliştirilmesi gibi uygulamaları içerir. Tarama, problemin tespit edilmesi ile başlayan ilk aşama olup; genellikle tekrarlanan, gözlemlenebilir ve ölçülebilir olaylar tespit edilir. Bu aşama aynı zamanda toplumun kaygı duyduğu sorunların belirlenmesini de sağlamaktadır (Kargın ve Gök, 2011:43).

2.6.2. Analiz Etmek

Analiz, problemin neden kaynaklandığı konusunda problemle ilişkili şartları, olay ve olguları tespit etmek, tanımlamak ve anlamaya çalışmak; bu amaçla hangi tür verilerin toplanması gerektiğine karar vermek; problemin türü, içeriği ve nitelikleri hakkında detaylı kaynak ve bilgileri toplamak; problemin derinlemesine anlaşılmasına ve çözümüne imkân sağlayabilecek türden verilerin farklı kaynaklardan toplanması, tasnif edilmesi ve spesifik hale getirilmesi sağlamak gibi çalışmaları kapsar (Kargın ve Gök, 2011:43).

2.6.3. Müdahale

Tespit edilen problemlerin çözümüne ilişkin strateji belirlemek; söz konusu ya da benzer problemlerin çözümü konusunda ülke ya da toplumlarının politika ve uygulamalarını araştırmak; alternatif müdahale ve uygulamalar arasından tercihte bulunmak; çözüme ilişkin görev dağılımı ve planı yapmak ve planlanmış aktivitelerin yerine getirilmesini sağlamak gibi problemi etkileyecek olan müdahalelerin yapılmasını içerir. Ayrıca polis ile birlikte diğer kamu organlarının, sivil toplum örgütlerinin, belediyelerin, ailelerin, okulların ve ilgili tüm vatandaşların katılımı ile sorunlar çözülmeye çalışılmasını hedefler (Kargın ve Gök, 2011:43).

2.6.4. Değerlendirme

Problemin çözümüne yönelik yapılan plan ve programların denetlenmesi ve sonuçlarının izlenmesi; uygulamalar sonrası, problemin mevcut durumuna ilişkin (olumlu ya da olumsuz gelişmeler) nitel ve nicel verilerinin toplanması; hedeflenen sonuçlara ne ölçüde ulaşıldığının değerlendirilmesi; önceki durumla mevcut durumun mukayese edilmesi; uygulamaya konulan plan ve programın aksayan yönlerinin tespit etmesi; aksayan yönleri gidermek ve orijinal programı geliştirmek için gerekli olan yeni stratejilerinin ya da uygulamaların belirlenmesi gibi süreç ve faaliyetleri kapsar. Değerlendirmenin öncelikli amacı, toplumsal sorun olarak belirlenen konuyu çözmek için yapılan uygulamanın yarattığı olumlu ya da olumsuz sonuçları görmektir (Kargın ve Gök, 2011:43).

Suçun niteliği değişse de, her seferinde aynı yerlerde devriye görevi yapan polisin, aynı suçların aynı kişiler tarafından işlendiğini görmesi, moral bozukluğu yaşatmaktadır. Gelen ihbar ve şikâyetlerin sayısı ve bunlara yetişmek için harcanan çaba polisi işinden soğutmakta ve bıktırmaktadır. Bu nedenle Goldstein'e göre polisin bu badireden kurtulabilmesi için problem odaklı polisliğe başvurması ve aşağıdaki dört basamağı takip etmesi gerekmektedir (Clark ve Eck, 2007:24):

1. Rutin olarak meydana gelen olaylardaki benzer noktaları eldeki verileri tarayarak bulmak,
2. Benzer işleniş şekilleri veya problemlerin sebeplerini daha derinden analiz etmek için bu bilgileri toplamak,
3. Nedensel zincire önceden müdahale etmenin yollarını bulmaya çalışarak aynı problemlerin gelecekte meydana gelme olasılığını düşündürmek,
4. Yapılan uygulamayı değerlendirmek ve eğer uygulanan metotlar işe yaramıyorsa bu basamakları yeni baştan takip etmek.

Tüm bu aşamalar dikkate alan Goldstein (2003), problem odaklı polislik sürecinde uyuşturucu, fuhuş, hırsızlık, şiddet gibi spesifik problemlerin çözümüne ilişkin belirli bir sisteme dayalı olarak tasarlanan stratejiler kullanılmasını önermektedir. Bu çerçevede Goldstein, problem odaklı polislik sürecinde, araştırma, analiz ve değerlendirme basamaklarını içeren sistematik stratejilerin kullanılmasının suça ilişkin çözüm üretmeyi kolaylaştıracağını öne sürmüştür. Bu bağlamda güvenlik birimlerinin problem odaklı polislik çalışmalarına rehberlik etmesi amacıyla

Amerika Birleşik Devletleri'nde yer alan Problem Odaklı Polislik Merkezi (*The Center for Problem-Oriented Policing*) tarafından geniş bir yelpazeye yayılan suç çeşitleri için problem odaklı polislik rehberi yayımlanmıştır.

Braga ve Weisburd, Problem temelli polislik, suçu azaltmada kullanılan bir başka yenilikçi strateji olan odaklanılmış caydırma (focused deterrence) stratejisini de içinde barındırmaktadır. Bu strateji ilk defa 1990 yılında Boston şehrinde yaşanan silahlı şiddet olaylarını azaltmak için kullanıldı. "Ateşkes operasyonu" isimli bu proje, odaklanılmış caydırma ve birçok kurumun katılımı yaklaşımıyla uygulanmış bir problem temelli polislik projesiydi. Bu çalışmada, daha önce silahlı şiddet olaylarına karışmış ve karışması muhtemel kişiler ve silahlı çete üyeleri hedef alınmıştı. Bu hedef grupla her hafta belirli günlerde toplantılar yapılmış ve silahlı şiddet olaylarının üzerine başta polis olmak üzere bütün devlet kurumlarının en sert şekilde gideceği vurgulanmış ve denildiği gibi en ağır cezalarla bu olaylara karışanlar cezalandırılmış ve ceza alan şahıslar caydırıcı bir örnek olarak diğerlerine gösterilmiştir. Braga ve Weisburd, "Ateşkes operasyonu" da dahil 10 çalışma üzerinde yaptıkları çalışmada, odaklanılmış caydırma stratejisinin suçu azaltmada istatistiksel olarak önemli bir faydasının olduğunu ortaya koymuşlardır (Turan, 2014:49)

Problem odaklı polislik rehberinde öne çıkan en önemli konu suç analizi süreçlerinin sağlıklı işletilmesidir.

Beşe ve Geleri (2013:138) analizi; problemin neden kaynaklandığı konusunda problemle ilişkili şartları olay ve olguları tespit etmek, tanımlamak ve anlamaya çalışmak, bu amaçla hangi tür verilerin toplanması gerektiğine karar vermek, Problemin türü, içeriği ve nitelikleri hakkında detaylı kaynak ve bilgileri toplamak, Problemin derinlemesine anlaşılmasına ve çözümüne imkân sağlayabilecek türden verilerin farklı kaynaklardan toplanması, tasnif edilmesi ve spesifik hale getirilmesi sağlamak olarak tanımlamaktadır. Demirci ise suç analizini; Suçların ve suçluların önlenmesinde; Polisin tahkikat işlemine ve olayların daha hızlı açığa kavuşturulmasına yönelik insan ve teknik kaynakların istihdamında, bölgelere göre suç tiplerinin dağılımını gelecekteki muhtemel eğilimler ile birlikte kullanılmak üzere geliştirip uygulayıcı birimlere ve yöneticilere ulaştırmak üzere tatbik edilen sistematik ve analitik işlemlerin tümü olarak ifade etmektedir (Dağ, 2008:3).

Clark ve Eck ise problemleri/suçları derin bir şekilde analiz edebilmek için aşağıda belirtilen başlıkların incelenmesi gerektiğini ifade etmişlerdir:

1. Problemlerinizi araştırın.
2. Verilerinizin dağılımlarını inceleyin.
3. Suç-yoğun bölgenizi belirleyin.
4. Suç haritalarını kullanarak zamansal suç değişimlerine dikkat edin.
5. Riskli tesisleri belirleyin.
6. Mükerrer mağduriyetler ve mükerrer suç işleyenleri dikkate alın.
7. Suçu kolaylaştıran unsurlara bakın.
8. 5 N 1 K sorusunu cevapladığınıza emin olun.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. YÖNTEM

Emniyet teşkilatında görev yapan sıralı amirlerin, problem odaklı polislik bağlamında, suç analizine ilişkin görüşlerinin belirlenmesinin amaçlandığı bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması deseni kullanılmıştır. Durum çalışması bir ya da birkaç olayın/olgunun, sınırları belirlenmiş bir alan içerisinde derinlemesine incelenmesi olarak tanımlanabilir (Cresswell, 2007; Yin, 2011).

3.1. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, 2013 yılının ilk yarısında Gaziantep'te görev yapan ve maksimum çeşitlilik örnekleme yoluyla belirlenen on (10) sıralı amir oluşturmaktadır. Katılımcıların belirlenmesi sürecinde tercih edilen maksimum çeşitlilik örnekleme, çeşitliliği en üst düzeyde yansıtacak belirli kriterlere dayalı olarak katılımcıların belirlenmesi esas alan bir yaklaşımdır. Belirlenen kriterler araştırma sürecinde yer alan katılımcıların farklı bakış açılarını diğer örnekleme yöntemlerine göre daha net bir şekilde yansıtabilmektedir (Cresswell, 2007:126). Bu bağlamda Gaziantep İl Emniyet Müdürlüğü konuyla ilgili olarak detaylı bir şekilde bilgilendirilmiş ve gerekli izinler alındıktan sonra katılımcıların belirlenmesi süreci başlatılmıştır (EK-2). Bu aşamada katılımcıların belirlenirken önce çalıştıkları birim dikkate alınmak istenmiş, ancak daha sonra polislerin hizmet süreleri içerisinde farklı birimlerde görev almalarından dolayı farklı deneyimlere sahip oldukları gözlemlenmiştir. Bu noktada çalışılan birim öncelik olarak tercih edilmemiş, bunun yerine sıralı amirlerin rütbeleri ve hizmet süreleri dikkate alınmış ve 27 sıralı amirle telefonla iletişim kurularak araştırma hakkında ön bilgilendirme yapılmıştır. Bu noktada 12 sıralı amir işlerinin çok yoğun olduğunu gerekçe göstererek araştırmaya katılmayacaklarını belirtmişlerdir. Geriye kalan 15 sıralı amir ise araştırmayı katılımlarıyla destek vermeyi kabul etmişlerdir. Gerçekleştirilen ilk görüşmelerden sonra 4 katılımcı araştırmaya katılmaktan vazgeçtiğini ifade etmiş ve bu konuda herhangi bir gerekçe göstermemiştir. Geriye kalan on bir (11) katılımcı ise araştırma

sürecine katılma davetini kabul etmişler, ancak görüşmeler için tarih belirlenmesi aşamasında bir katılımcı görev yeri değişikliği dolayısıyla araştırma sürecinde yer alamamıştır.

Katılımcıların belirlenmesi sürecinde karşılaşılan en büyük zorluk, katılımcı adaylarının iş yüklerinin fazlalığı olmuştur. Sonuç olarak; araştırmaya katılmayı kabul eden on (10) sıralı amirle araştırma süreci devam etmiştir (Tablo 1).

Tablo 1
Katılımcıların Özellikleri

Katılımcılar	Rütbe	Hizmet Süresi (Yıl)
K1	Komiser Yardımcısı	18
K2	Komiser Yardımcısı	16
K3	Emniyet Amiri	22
K4	Emniyet Amiri	20
K5	4.Sınıf Emniyet Müdürü	17
K6	Komiser	15
K7	Komiser Yardımcısı	20
K8	Komiser Yardımcısı	10
K9	Başkomiser	20
K10	Komiser Yardımcısı	16

3.2. Veri Toplama Aracı

Araştırmada verilerin toplanması yüz yüze görüşmelerle gerçekleştirilmiş ve planlanan görüşmeler için yarı yapılandırılmış bir görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formunun oluşturulmasında iki öğretim üyesi ile görüşmeler gerçekleştirilmiş ve konuyla ilgili literatür incelenmiştir. Elde edilen veriler ışığında bir görüşme formu hazırlanmıştır (EK-2).

Formda yer alan ifadeler ve sorular alanında uzman iki öğretim üyesinin eleştiri, görüş ve önerilerine dayalı olarak yapılandırılmıştır. Daha sonra görüşme formunda yer alan ifadelerin açıklığı, anlaşılır olması ve imla kurallarına uygunluğunu belirlemek için bir öğretim üyesinin görüşlerine göre bir kez daha düzenleme yapılmıştır. Bu aşamadan sonra katılımcı grubuyla benzer özelliklere sahip iki sıralı amirle pilot görüşmeler gerçekleştirilerek formda yer alan soruların hedeflenen konuyu tam olarak irdeleyip irdelemediği test edilmiştir. Son aşamada ise görüşme formuna nihai şekli yine uzman görüşlerine dayalı olarak verilmiş ve veri toplama aracı görüşmelerde kullanılmaya hazır hale gelmiştir. Görüşmelere başlamadan önce katılımcılara görüşme formu e-posta yoluyla gönderilmiş ve sürece ilişkin derinlemesine bilgilendirilmeleri sağlanmıştır. Bu bilgilendirme aşamasında araştırmacı işitsel kayıt sistemi kullanılacağını, bu kayıtların daha sonra çözümü

yapılarak metne dönüştürüleceğini ve metinlerin analizi ile araştırmanın verilerinin elde edileceğini katılımcılara açıklamıştır.

3.3. Verilerin Toplanması ve Analizi

Yüz yüze görüşmeler 2013 yılının Haziran ve Temmuz ayları içerisinde katılımcıların kendileri için en uygun olan gün ve saatlerde kendi kurumlarında gerçekleştirilmiş ve araştırmacılar tarafından yürütülmüştür. Ses kayıt cihazı yardımıyla kayıt altına alınan yedi görüşme önce metin haline getirilmiş, her bir katılımcıya kimliklerini korumak amacıyla bir kod (K1-birinci katılımcı) verilmiş ve daha sonra metinlerden takip edilerek görüşme kayıtları yeniden dinlenmiştir. Bundan sonraki aşamada görüşmelerin transkriptleri dikkatle incelenerek içerik analizi gerçekleştirilmiş ve akabinde araştırma çerçevesini oluşturan kodlar belirlenmiştir (Boyatsiz, 1998; Cresswell, 2007). Elde edilen verilerin geçerlik-güvenirlik çalışmaları; eş uzman incelemesi (peer review), katılımcı teyidi (member checking) ve çoklu kodlayıcı süreçleri (interrater reliability) yoluyla sağlanmıştır (Cresswell, 2007; Lincoln ve Guba, 1985; Miles ve Huberman, 1994).

3.4. Eş Uzman İncelemesi

Bir eş uzman, araştırmanın bağlamı dışında yer alan, incelenen konuya ilgi duymayan ama araştırma yöntemleri konusunda bilgili ve araştırmacıyla süreciyle ilgili sorunları tartışabilen kişi ya da araştırmacılardan birisi de olabilir (Cresswell, 2007; Lincoln ve Guba, 1985). Eş uzmanın katılımıyla gerçekleştirilen tartışmalar, bulgulara yönelik olarak araştırmacının varsayımlarına zıt ve zorlayıcı görüşler belirtebilir. Bu araştırmada araştırmacının tez danışmanı eş uzman olarak yer almıştır. Bu bağlamda tez danışmanı ve araştırmacı görüşmelerin transkriptlerini ayrı ayrı incelenmiş, katılımcıların görüşme sorularına verdikleri yanıtları irdelenmiş ve muhtemel temalara/kategorilere ilişkin tartışmalar gerçekleştirilmiştir.

3.5. Katılımcı Teyidi

Katılımcı teyidi süreci, katılımcılardan elde edilen verilere dayalı olarak araştırmacılar tarafından yapılan yorumların, araştırmada yer alan katılımcılarla yeniden paylaşarak test edilmesi olarak tanımlanabilir. Bu süreç araştırmacılara, katılımcıların görüşlerine dayalı olarak yaptıkları yorumların, gerçekten katılımcıların ifade ettiği tecrübelerini yansıtıp yansıtmadığının belirleme olanağını vermektedir (Lincoln ve Guba, 1985). Bu aşamada görüşmeler sona erdikten ve

işitsel olarak kayıt altına alınan ifadeler metin haline getirildikten sonra, katılımcılara görüşme metinleri gönderilmiş ve ifadelerin kontrol edilerek teyidinin sağlanması yoluna gidilmiştir. Gerçekleştirilen bu işlem, araştırmacıların katılımcıların görüşlerine ilişkin yaptığı yorumları doğrulamasına yardımcı olmuştur.

3.6. Çoklu Kodlayıcı Süreçleri

Çoklu kodlayıcı süreçleri, iki kodlayıcının herhangi bir içeriğin niteliğine ilişkin hangi ölçüde uzlaşma sağladığını ifade eder (Miles ve Huberman; 1994). Her iki kodlayıcı da gerek araştırma yöntemleri gerekse araştırmanın konusuyla ilgili olarak kapsamlı bilgi ve yeterliğe sahip olmalıdır. Bu çalışmada; güvenlik stratejileri ve yönetiminde lisansüstü eğitim almış ve emniyet teşkilatında görev yapmakta olan iki kodlayıcı görev almıştır. Bu süreçte her bir kodlayıcı, muhtemel sorun ya da sorulara ilişkin bilgi almak amacıyla araştırmacı ile yakın temas halinde olmuşlardır. Nihayetinde her iki kodlayıcı, görüşmelerin transkriptleri ayrı ayrı incelemiş ve elde edilen verileri kategorize etmişler ve her bir temaya/kategoriye ilişkin görüşme metinlerini inceleyerek oluşturulan kodlar ile katılımcıların ifadelerini farklı zamanlarda karşılaştırmışlardır. Kodlayıcıların gerçekleştirdikleri tüm işlemlerden sonra yapılan karşılaştırmada %89 oranında bir tutarlılık tespit edilmiştir. Hesaplanan bu oran çoklu kodlayıcıya dayalı güvenilirlik analizleri için yüksek bir değer olarak kabul edilmektedir (Miles ve Huberman; 1994).

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. BULGULAR

Bu bölümde araştırma sürecinde elde edilen verilere ilişkin çözümlenmeler yer almaktadır. Araştırma verilerin çözümlenmesi sürecinde içerik analizi gerçekleştirilmiştir. Elde edilen veriler, katılımcıların problem odaklı polislik bağlamında suç analizine ilişkin görüşlerinin 9 kod/kategori altında toplandığını göstermektedir (Tablo 2).

Tablo 2

Araştırma kapsamında belirlenen temalar, kodlar ve işlevsel tanımları

Kategoriler/Kodlar	İşlevsel Tanımlar
Uzmanlık	Problem odaklı polislik ve suç analizinin uzmanlık gerektiren bir alan olması
Kriminoloji	Suçun işlenişini kolaylaştıran çevresel faktörlerin incelenmesi
Tersten Düşünme	Suçun ortaya çıkış nedenlerinin sorgulanması ve kendini suçlu yerine koyarak problemin analiz edilmeye çalışılması
Etki	Suçun oluşmasına etki eden faktörlerin anlaşılmaya çalışılması
Güvenlik Zafiyeti	Suçun ortaya çıkmasında ve suç analizi sırasında güvenlik zafiyetlerinden kaynaklanan zorluklar
Veri Toplama Araçları	Suç analizine temel teşkil edecek delillerin toplanmasında kullanılan araçlar
Suç Haritası	Suçun işlendiği bölgelerde suçların türlerini, oluş şekillerini ve yoğunluklarını belirten harita çıkarılması
İletişim	Suçun işlendiği bölgelerde gerek suç analizi gerekse önleyici tedbirlerle ilgili olarak vatandaşlarla etkili iletişim kurulması
Analiz	Farklı ulaşılan sonuçların analiz edilmesi ve olası suçlar için önleyici tedbirler alınması süreci

4.1. Uzmanlık Kategorisine İlişkin Bulgular

Bu kategori altında yer alan katılımcı görüşlerinin odak noktası; problem odaklı polislik ve bu bağlamda ele alınan suç analizi kavramlarının uzmanlık gerektiren süreçler olduğu yönündedir. Gerçekten de uzman olunmayan bir konuda analiz yapabilmek ve sonuçları değerlendirmek mümkün görünmemektedir. Katılımcıların, problem odaklı polislik bağlamında suç analizinde uzman olmak gerektiği ifadelerine dayanak olan söylemlerinden en çok öne çıkanı; problemin tam ve doğru bir biçimde anlaşılabilmesidir. Bunun için de doğru kişilerin doğru soruları

sorması gerektiği vurgulanan bir başka husus olarak karşımıza çıkmaktadır. Konuya ilişkin olarak katılımcıların ifadelerinden bazıları şunlardır:

Uzmanlık gerektiren bir alan. Çünkü sistematik çalışma gerektiriyor. (...) Sistemi kuran kişinin uzman olması gerekir. Örneğin; toplum destekli polislik ya da hırsızlık bürosu ile çalışıyorsunuz. Ana yapıyı kuracak, bu konuda analiz yapacak, bu verileri toplayacak, doğru soruları soracak kişilerin olması gerekir (K5).

Kesinlikle uzmanlık gerektiren bir konu. Problemin ilk önce ne olduğunun belirlenmesi lazım. Örneğin; hastaneye gidiyorsun; doktor seni muayene ediyor. Senin vücudunda önce ne tür bir rahatsızlık olduğunu bilmesi lazım. Daha sonra da rahatsızlığa neden olan faktörlerin belirlenmesi gerekir. Bunlar her vatandaşın yapabileceği bir iş değil. Kesinlikle uzmanlık gerektiren bir durumdur (K7).

Uzmanlık gerektiren bir alan bence. Sonuçta bir çalışma yapacaksa birisi, o işin tüm detaylarını bilmesi gerekir. Cinayet büroda çalışan bir polis, bir suç işlendiği zaman hangi noktalara odaklanması gerektiğini bilmelidir (K8).

4.2. Kriminoloji

Veri toplama sürecinde katılımcılara, “Sizce problem odaklı polislik, çevresel kriminoloji bilgisi gerektirir mi?” sorusu yöneltilmişti. Katılımcılardan ikisinin (K1 ve K2) çevresel kriminoloji bilgisine yönelik bilgi sahibi olmadıklarını ifade etmelerine karşın, diğer katılımcılar problem odaklı polislik sürecinin kesinlikle çevresel kriminoloji bilgisi gerektirdiğini belirtmişlerdir. Konuya ilişkin olarak katılımcıların ifadelerinden bazıları şunlardır:

Kesinlikle gerektirir. Örneğin; daha önce yaşamış olduğumuz bir olayı anlatayım. Binanın girişindeki ana kumandaya giden kabloyu keserek alarm sistemlerini devre dışı bırakıp defalarca hırsızlık yapan bir grup vardı. İlk olaydan sonra araştırma ekibi o bölgede şüpheli dolaşan birkaç kişi almıştı; sonra salıverildiler ve son olaydan sonra araştırma ekibinin ilk olayda aldığı şüpheli şahısların tüm olayları gerçekleştirdiği ortaya çıktı. Ayrıca daha önce suç işlemiş kişilerin ne tür suçlara eğilimli olduğunu, bu şahısların nerelerde takılabileceğini çevreyi bilmeden ve şahısları tanımadan bilmek ve anlamak çok zor (K4).

Her polisin kriminoloji bilmesi gerekir. Suç bilimini, suça etki eden faktörleri, suçlu psikolojisini bilmesi gerekir. Bunların içinde suç üçgeni dediğimiz, kim işlemiş, neden işlemiş, nasıl işlemiş bunu bilmemiz gerekir. Zaten bunlar arasında bağlantı kuramazsak polislik yapamayız (K5).

Ben asayiş şubede çalışırken, kendi bölgemizde kimler varsa notlar tutuyorduk. Örneğin; A şahsı kimdir, neyin nesidir bilirdik. Bunun dışında esnaflardan polise kim yakın kim uzak, kimden bize zarar gelir kimden zarar gelmez bunları bilirdik. Polis bir mahallede devriye gezerken dahi nereden ne zarar geleceğini bilmek zorundadır. Bilmediği zaman ne olur? Birincisi can güvenliği yoktur. İkincisi ise bu bölgede bir

suç işlenmişse, bu suçluyu yakalama ya da suçu önleme adına çalışma yapabilmesi için önceden o bölgeyi iyi bilmesi lazım. Ondan sonra da o bölgeyle ilgili şahısları tanınması lazım (K7).

Bölgesine hâkim olma tabiri vardır bizim teşkilatımızda, bölgesine hâkim olan kişi bölgesindeki suç işleyecek kişileri ve mekânları bilir. Mutlak surette çevre bilgisi gerektirir ve kullanılmalıdır. Bence ayrıca yeni tayin olan personele çevre kriminolojisi bilgisi konusunda eğitimler verilmeli. Bununla ilgili kayıtlar da tutulmalı ve devredilmelidir (K10).

Kriminoloji kategorisi altında yer alan ifadeler incelendiğinde, katılımcıların üzerinde durdukları en önemli konunun suçun işlendiği çevrenin ve suçluların özelliklerini bilmek olduğu görülmektedir. Katılımcılar, bu tür özelliklerin bilinmesinin suç analizi sırasında suçun nasıl işlendiği, kim tarafından ve nerede işlendiği gibi sorular arasında daha rahat bağlantı kurmaya yardımcı olacağını ifade etmişlerdir.

4.3. Tersten Düşünme

Bu araştırmada tersten düşünme kavramı, suçun ortaya çıkış nedenlerinin sorgulanması ve kendini suçlu yerine koyarak problemin analiz edilmeye çalışılması olarak tanımlanmıştır. Bu bağlamda katılımcılara, “bir suçla ilgili araştırma yaparken suçlu gibi düşünüyor musunuz?” sorusu yöneltilmiştir. Elde edilen bulgular, katılımcıların polis suçu gibi düşünebilmesi ve hatta empati kurması gerektiğine yönelik bir algıya sahip olduklarını göstermektedir. Konuya ilişkin olarak katılımcıların ifadelerinden bazıları şunlardır:

Kesinlikle... Aktif birimlerde çalışırken bakmış olduğum şüpheli ifadelerinden ve şüphelilerle yaptığım birebir görüşmelerden yola çıkarak onlar gibi düşündüğüm ve empati yaptığım için sonuca ulaştığım oldu. Empati yaparsak neticeye varmamız daha kolay olacaktır (K4).

Tabii ki suçlu gibi düşünmeden zaten suçluyu yakalayamazsınız. (...) Bu günkü suç anlayışı 1920'nin suç anlayışından tamamen farklıdır. O günlerde bir internet suçu yoktu. Günümüzde suçu anlamak için suçluların nasıl düşündüğünü bilmeniz gerekir. Yani internetin ne olduğunu bilmezseniz zaten suçluyu yakalayamazsınız. (...) Ben bununla neler yapabilirim? Porno sitelere girebilirim. Ben bununla bankaları dolandırabilirim. Ben bununla insanların özel hayatlarını ihlal edebilirim. Bunları ortaya koyarsınız, bunlara ne gibi önlemler alacağınızı ortaya koyarsınız; bunu ortaya koymazsanız zaten polislik yapmanız mümkün değil (K5).

Elbette, zaten suçlu gibi düşünmediğiniz zaman olayı çözme şansınız azalır. Özellikle asayişin kısımlarında çalışan personel olay olduğunda olayla ilgili araştırma yaparken suçlu gibi düşünmesi gerekir. Bir hırsızlık konusunda mesela; acaba şüpheli olay mahalline nereden girmiştir? Kamera görüntüsü olup olmadığına bakar. Acaba nerelere dokunmuştur,

olay yerine girerken nerden tutmuş olabilir ki parmak izi bıraksın gibi düşünerek olayların çözüldüğünü ve delil elde edildiğini biliyoruz. Bundan dolayı suçlu gibi düşünmek gerekir (K9).

Suçlu gibi düşünmezsek olayı çözemeyiz. Mesela bir hırsızın eve nasıl girdiğini ve nasıl çıktığını düşünerek hareket edersek, yani suçun başlangıcı ve bitişi arasında suçlu gibi düşünerek deliller elde edebiliriz. Bundan dolayı suçlu gibi düşünmeliyiz diye düşünüyorum. (...) şuradan çıkabilirim, şuradan kaçabilirim, şuradan alabilirim gibi suçlu gibi düşünerek de önleyici tedbirler alabilirsiniz (K10).

4.4. Etki

Bu kategori altında yer alan katılımcı görüşlerinin odak noktası; suçun oluşmasına etki eden faktörlerin, sosyolojik çeşitliliğe bağlı olarak farklılaşması ve bu farklılaşmanın suç çeşitlerini ve etkilerini de artırması olarak belirlenmiştir. Konuya ilişkin olarak katılımcıların ifadelerinden bazıları şunlardır:

Araştırma anlamında değil de zaman zaman üstlerimizle konuştuk, yani burada bu suçun artma sebebi nedir? Niye bu böyle oluyor? Örneğin çalıştığımız bölge kırsal bir bölge varoşlardan gelen insanlar var, yokluk sefalet içinde olan herkesin hırsızlık veya farklı suçlara yöneleceği anlamına gelmez ama bulunduğu ortamda suçu tetikleyen birçok etken var (K2).

(...)Her şehrin kendi ölçeğinde sorunları var. Gaziantep'teki kentleşme sorunlarını Çorumdakine benzetmek yanlış olur, benim kendi görüşüm, Çünkü Çorumdaki göçle, Çorumdaki yaşanan sanayileşme, şehrin yapılaşması, oradaki insanların beklentileri farklı, Gaziantep'teki kültürel yapı, aile, yakındaki olan sınır ülkelerle ilişkileri etkisi farklı (K5).

Daha önce çalıştığım ildeki birimde hırsızlık ile ilgili bir çalışma yaptık. Hurdacılık yapan çocukların nasıl suç işlediği, hırsızlığa nasıl karıştığı ile ilgili ildeki üniversitesi ile birlikte bir araştırma yaptık. Oradan şöyle bir sonuç çıktı: çocukların ilk anda bu suçu tanımadıkları, ne olduğunu bilmedikleri... Daha sonra bundan kazanç elde etmeye başladıklarında tedbirli, dikkatli bir şekilde bu işin içerisine girdiklerini, ailelerin de buna bir önlem almadığını, toplumun çok da önemsemediğini, sadece kendisinden uzak tutmaya çalıştığını, yani çocukları tehlike olarak gördüğünü anladık. Hâlbuki çocuklar tehlikeli değiller; tehlikedeler anlayışı hakim olmalı. Bu anlayıştan toplumun biraz uzak olduğunu gözlemledik (K6).

4.5. Güvenlik Zafiyeti

Bu araştırmada güvenlik zafiyeti kategorisi, suçun ortaya çıkmasında ve suç analizi sırasında güvenlik zafiyetlerinden kaynaklanan zorluklar olarak tanımlanmıştır. Bu bağlamda katılımcılara, “sizce güvenlik zafiyetleri (uygun fırsatlar) suçun işlenmesini kolaylaştırabilir mi?” sorusu yöneltilmiştir. Elde edilen bulgular, katılımcıların çoğunluğunun güvenlik zafiyetlerinin suçun işlenmesini

kolaylaştırdığı gibi, suçun analiz edilmesi sürecini de zorlaştırdığı yönünde bir görüş birliğine sahip olduklarını göstermektedir. Konuya ilişkin olarak katılımcıların ifadelerinden bazıları şunlardır:

“Vuranda mı vurulanda mı kabahat?”Böyle bir deyim var. Yani insanları cezbeden, suça teşvik eden ortamlar varsa onların öncelikli olarak ortadan kaldırılması lazım. Adam arabasının camını açık bırakmış. İçinde çantası var. Zaten o bölgede hırsızlığı alışkanlık haline getirmiş olanlar da var. Gerek alışkanlık haline getirsin gerekse getirmesin açık cam cezbedici oluyor ve kolayına geliyor (K2).

Polis önleyici tedbirler almazsa suç ortaya çıkar ve adli süreç başlar, ama asıl amaç insanın zarar görmemesi, yani suçu oluşmadan önce önlemek. Toplumsal olaylarda da yine bu şekilde hareket etmek gerekir (K3).

Mesela görevlilerin değişim saatlerinde görev bölgelerinin boş kalması. Maç günleri, bayramlar, toplumsal olarak aşırı sevinçli ve aşırı üzüntülü durumlar, suçun işlenmesinde etkindir. Görev mahallinin veya bölgenin aydınlık ya da karanlık olması, güvenlik kamera sisteminin faal olması ya da hiç olmaması suçu caydırıcı veya suçun oluşumuna katkı sağlayan faktörler olduğunu düşünüyorum (K6).

Geçmiş yıllardan birisinde bir polis noktasına teröristler saldırı planı yapıyorlar. Takip ediyorlar. Uzun boylu polisle şişman olan polisin bulunduğu günlerde çok nizami nöbet tutuyor her ikisi de, Her ikisi de dikkatli. Kesinlikle bunların olduğu zaman saldırı yapılmaması lazım diyorlar. Esmer bir polisle orta boylu polisin nöbette olduğu bir akşamda saldırı yapılabilir diyorlar. Sebebi ise; polisler sigara içerken oturuyorlar ve nöbeti aksatıyorlar. Sonuç: güvenlik zafiyeti (K7).

Kesinlikle kolaylaştırır. Mesela bulunduğumuz odada bulunan masanın üzerindeki lap-lop bilgisayarı veya cep telefonunu var. Bu odada kimse yoksa, kamera önlemi veya alarm önlemi yoksa kolaylıkla çalınır. Yani; güvenlik zafiyeti suç işlenmesini kolaylaştırır (K10).

Güvenlik zafiyetleri kategorisi altında dikkat çeken bir nokta da katılımcıların suçu kolaylaştıran unsurların incelenmesine yönelik görüşleridir. Bu konuda katılımcıların tamamı, suçu kolaylaştıran unsurların incelenmesinin özellikle suça maruz kalan kişilerin bilgilendirilmesi ve olası mükerrer olayların engellenmesine yönelik tedbirlerin alınmasında fayda sağlayacağı görüşündedirler. Konuya ilişkin katılımcılardan bazılarının görüşleri şunlardır:

X hastanesinin arka tarafındaki mahallede bir kasa gitmişti. Mağdur adam, sürekli mahallenin kahvehanesinde otururken cebinde yüklü para ile dolaşmış. Parayı kasama koyacağım diye konuşmuş yanındakilerle. Kahvehaneye gelenlerden ellerinde önemli evrakı olanlara; “ ver o evrakı benim kasaya koyalım güvenlidir” demiş ve evinde kasa olduğunu duymayan kalmamış. Adamın evindeki kasadan 200.000 TL gitti. Boş kasayı da Oğuzeli’nde su akan bir yer var oraya atmışlar Jandarma bulmuştu (K1).

Mutlaka bakılması gerekir. Mesela yazın bölge olarak sıcak yerde yaşayan vatandaşlar gece yatarken pencerelerini açık bırakıyorlar hırsız

içeriye girmeden elini uzatarak içeride asılı pantolonu veya eşyayı alabiliyor (K2).

Hafta sonu misafirlige gidiyor, pikniğe gidiyor. Kapısını kapatıp kilitlemesini gerektiğini, gece geç gelecekse lambasını yanık bırakması gerektiğini bilmiyor veya yapmıyor. Kapı açık veya aracın camı açıkken görünür yerde bir lap-top bilgisayarın bırakılması zaten suça meyilli olan insanları tahrik eder ve suç işlemesini sağlar. Bu malzemeler görünmeyen yerlere aracın koltuğunun altına veya bagaja yerleştirilse suç oluşmayabilir (K3).

Kesinlikle bakılmalı. Mesela yan yana bulunan işletmelerde bir güvenlik ağız, kamera sisteminiz, bir alarm sisteminiz, özel güvenliğiniz yoksa, kapı ve pencereleriniz sağlam değilse, aydınlatma yoksa; bunlar suçu caydırmaktan çok artırıcı sebeplerdir (K6).

4.6. Veri Toplama Araçları

Veri toplama araçları kategorisi, suç analizine temel teşkil edecek delillerin toplanmasında kullanılan araçlar olarak tanımlanmıştır. Bu bağlamda katılımcılara, “probleme ilişkin verilerin hangi yolla toplanması gerektiğini düşünüyorsunuz?” sorusu yöneltmiştir. Katılımcıların çoğunluğunun birbirlerine benzer cevaplar verdikleri bu soruya ilişkin bazı ifadeler şunlardır:

Kamera, görgü tanığına ve suçun işleniş tarzına bakıyoruz. Mesela göbek kırılmışsa göbek kıranlara bakıyoruz. Mesela bir işyerinden kasa hırsızlığı olmuştu; tuz ruhuyla her tarafı temizlemiş ama olay yerinde küçük bir kan lekesinden hırsız bulunmuştu. İlk etapta hırsızın kasa açış şeklinden tahmin yürütmeye başlamıştık. Ayrıca yine kamera olmayan bölgelerde telefon sinyalizasyonu kullanarak zanlıyı tespit edebiliriz (K1).

(...) Şimdi; her temas bir iz bırakır. Uzman kişilerin değerlendirmesi lazım bu izleri. Bunun için bu değerlendirmeyi yapacak kişilere uygun koşulların sağlanması lazım. Çünkü toplanan delili uygun yere bırakmazsanız sonuç alamazsınız (K5).

Bizim yaptığımız bir çalışmadan bahsedeceğim: Tatilcilerin birinin evine hırsız giriyor. Bu hırsızlıktan sonra bu çalışmayı yaptık. Ekonomik olarak tatile gidebilecek insanların oturduğu mahalleyi baz aldık. Vatandaşın bize gelmeden veya bizim vatandaşa gitmeden tespit ettiğimiz durum. Yani suç oluşmadan ilgili semtlerdeki vatandaşları uyaracak verileri topluyoruz. (...) Bizim mesela mağdur destek programımız var. Hangi suça maruz kalan vatandaşlarımız nerede ikamet ettiği ve bu suça neden maruz kaldılar bunları araştırarak mağdurlara destek sağlıyoruz. Mağdur destek programında genellikle ekonomik durumu iyi olan bölgelerden başlayarak broşürler dağıtıp mağdur destek programı yaptık. Ekonomik durumu iyi olan bölgelerden başlamamızın sebebi ise hırsızlığın o bölgelerde yoğun olmasıdır. (...).Bizim risk analiz büromuz var. Bu büromuzda hem muhtarlardan hem de okullardan gelen veriler üzerinde çalışıyoruz. Buraların tamamından sorumlu arkadaşlarımız var. Burada okullar, camiler, kurum ve kuruluşlar var. Resmi veya özel şirketler var. Bunların tamamıyla huzur toplantıları yapıyoruz ve bu toplantılarda bunları en üst seviyede dinliyoruz. Tüm bunların sonucunda metruk

binaların yıktırılması, sahipsiz araçların çekilmesi ile ilgili girişimler de bulunuyoruz örneğin. (K6).

Elimizde istihbarattan elde edilen bilgiler var. Toplum Destekli Polislik var; vatandaşla birebir görüşüp veri toplayabilir. Mesela Milli Eğitimin her yerde okulu var; öğretmenlerden faydalanabiliriz. Sağlık personelinde, yani herkesten veri toplayabiliriz (K8).

Problemlerle ilgili tüm kişilerin fikrini alarak ortak akılla, ortak gözle bakmak gerekir. Herkesin fikrini alarak hareket etmek gerekir diye düşünüyorum. Akıl akıldan üstündür. Bir insanın göremediğini bir diğeri görebilir (K10).

4.7. Suç Haritası

Suç Haritası kategorisi, suçun işlendiği bölgelerde suçların türlerini, oluş şekillerini ve yoğunluklarını belirten bir harita çıkarılması” olarak tanımlanmıştır. Bu bağlamda katılımcılara, “Suç-yoğun bölgenizi belirler misiniz? Bu konuda kullandığınız yöntemleri bizimle paylaşır mısınız?” sorusu yöneltilmiştir. Katılımcıların tamamı, polisin zaten çalışmalarında suç haritasını çıkardığını, ancak bu haritanın oluşturulması sürecinin çalışılan alana göre farklılaştığını ifade etmişlerdir. Konuya ilişkin olarak katılımcıların ifadelerinden bazıları aşağıda sunulmuştur:

Bize gelen müracaatlardan belirliyoruz (suç haritasını). Kavgalar nereden geliyor diye baktığımızda; genelde nüfus yoğunluğunun fazla olduğu çarşıdan. Hırsızlık olayları ise biraz daha tenha olan ve genellikle hafta sonu tatil zamanlarında meydana geliyor (K3).

Genel Müdürlüğümüz yapıyor. Kendimiz de çıkartıyoruz. Ben komiser iken hırsızlık büroda çalıştım. Haritaların üzerine renkli toplu iğneler kullanarak yoğun bölgeleri belirliyorduk. O zaman böyle bilgisayarlar yoktu. İşte burada bir kap-kaç olayı meydana geldi, kap-kaç olayına kırmızı, araba hırsızlığı oldu mavi, siyah, yeşil, gibi renkleri kullanarak kendimize renklerle harita üzerinde yoğun bölgeleri belirlerdik. Bundan sonra, olaylar en çok hangi saatler arasında meydana gelmişse ona yönelik ekip görevlendirmesi yapardık. Ekiplerin, her ayın 15’inde, çalışanlar maaş aldıklarından kap-kaç olayı arttığı için bankalar bölgesine daha duyarlı davranmalarını isterdik (K5).

Mağdurla ilgili bilgiler, aynı zamanda suçun yerini ve suç haritasını da ortaya koyuyor. Bunları doğru bir şekilde analiz ettiğimizde suçun kendi arasındaki bağları da görebiliyoruz. Emniyetteki her birimin kendi görev alanı ile ilgili bir suç haritası vardır. Suçun işlendiği yerlerle suç işleyenlerin bulunduğu haritalar vardır. Bizde de buna benzer haritalar var. Buna göre yoğunluk veriyoruz (K6).

Suç yoğunluğunun bulunduğu bölgemiz var. X karakolu ile Y mahallesinin bulunduğu bölgeleri toplumsal olaylar yönünden suç yoğun bölge olarak ele alıyoruz. Bir toplumsal olay olduğu zaman Y mahallesinin arka tarafındaki mahallelerde oluyor. Bunları haritadaki bir bölge olarak ele alabiliriz. Bu bölge hem çevik kuvvet, hem terör hem de

narkotik açısından suç yoğun bölgedir. En önemlisi asayiş açısından da suç yoğun bölgedir. (...) Yaralanma, kavga, hırsızlık, darp, yağma ve cinayet olayları oluyor. Nedeni ise; işsizlik, eğitimsizlik (K7).

Araştırmanın bu noktasında katılımcılara “suç haritaları ne zaman kullanılmalı?” sorusu da yöneltilmiştir. Katılımcıların tamamı, suç haritalarının önleyici bir süreç içerisinde tedbir amaçlı olarak kullanılabileceğini belirtirken, bir katılımcı (K3) suç analizinde; bir diğer katılımcı da (K8) göreve yeni başlayan polislerin eğitiminde kullanılabilceğini ifade etmiştir. Konuya ilişkin olarak katılımcıların ifadelerinden bazıları şunlardır:

Suçtan önce kullanılıp tedbir alınmalı. (...) Sadece nitelikli hırsızlık olan kasa hırsızlıkları için kullanıyoruz (K1). Önleyici görev yapan asayiş şube tarafından kullanılabilir (K2). Suç haritaları ile uzun vadeli yıllık veya 6 aylık suç analizleri yapılabilir, 3 aylık, aylık hatta haftalık analizler yapılmak suretiyle sorunu yerinde ve suç oluşmadan önce çözmek için suç haritaları kullanılması gerekir. Suç haritalarını bölgesel veya semte göre hatta sokakları tespit ederek suçun yoğunlaştığı bölgeye ekip vererek suçun işlenmesini önlemek gerekir (K3). Suç işlenmeden önce bu haritalar kullanılmalıdır. Bunlara göre tedbir alınmalıdır (K7). Mesela yeni başlayan personele eğitim verilirken kullanılabilir. Brifinglerde kullanılabilir. Suçları önlemek amacıyla alınacak tedbirlerde kullanabiliriz (K8). Suç haritalarını her zaman kullanmak gerekiyor. Çünkü insan var, iletişim var, beşeri münasebet var ve suç var. Suç haritası zaten suç analizinin dökümüdür. Bu haritaları kullanarak tedbirler almak gerekir (K10).

Katılımcılar, suç haritasının oluşturulma sürecinin, aslında bir veri tabanı olduğu yönündeki ifadeleri de araştırma sürecinde öne çıkan bir başka nokta olarak göze çarpmaktadır. Bu aşamada katılımcılara; “sizce günlük ve haftalık suç değişimlerine dikkat edilmeli mi” sorusu yöneltilmiştir. Katılımcıların verdikleri cevapların odak noktası, suçun oluşmasına engel olabilecek önleyici tedbirlerin alınması için istatistiksel verilerin mutlaka kullanılması gerektiği olmuştur. Bununla beraber bir katılımcı (K6), günlük ya da haftalık suç değişimlerine yönelik istatisti tutmanın fayda sağlamayacağını da ifade etmiştir. Konuya ilişkin olarak katılımcıların ifadelerinden bazıları şunlardır:

Günlük, haftalık veya mevsimsel değerlendirmek gerek. Çünkü hırsızlıkların çok yoğun olduğu mevsim yaz dönemleri. İnsanlar tatile gider (K2).

(...) Siz, haftalık alınması gereken tedbiri aylık, aylık alınması gereken tedbiri yıllık tedbirler içerisinde değerlendirirseniz hep suçların gerisinde kalırsınız; takip edemezsiniz. Suçu önleyici ve caydırıcı sonuçlar alamazsınız. Bizim daima suçu önleme adına bir adım önde olmamız lazım. Peki, bu nasıl olacak. Suç haritaları kullanmak, suçların nerede yoğunlaştığı belirlemek ve nasıl bir çözüm gerektiğine yönelik tartışmalar yapmak size yol gösterecektir (K3).

Emniyetin Suç Analiz Merkezi isminde SAM projesi mevcut bu projenin içerisinde haftalık, günlük ve hatta gerekirse günün saatleri gibi ayrıntılı olarak analiz edilerek çalışmalar yapılıyor ve tedbirler alınıyor. Mesela benim daha önce çalıştığım yerde Cumartesi günleri gündüz hırsızlıkların yoğun olduğunu tespit etmiştik. Buna göre önlemler aldık (K9).

Tabi ki dikkat etmek gerekir. Mesela Ramazan aylarında teravih namazına giden aileler tespit ediliyor ve buna göre hırsızlar bunu fırsat bilip hırsızlık yapıyorlar. Bu durum için teravih namazı saatinde tedbirleri daha çok artırabilirsiniz. Mesela toplumu bu şekildeki hırsızlıklara karşı daha duyarlı hale getirebilirsiniz (K10).

Suç haritası kategorisi altında katılımcılara yöneltilen sorulardan birisi de; “sizce mükerrer mağduriyetler ve mükerrer suç işleyenler dikkate alınmalı mı?” olmuştur. Gerçekleştirilen içerik analizi sonucunda katılımcıları verdikleri cevapların iki noktada yoğunlaştığı görülmüştür. Bu noktalar; suça maruz kalan kişilerin ihmalkârlığı ve mükerrer suç işleyen kişilere verilen cezaların caydırıcılıktan uzak olmasıdır. Konuya ilişkin olarak katılımcıların ifadelerinden bazıları şunlardır:

Mükerrer mağduriyetler dikkate alınmalı ve bu konuda halkı uyuracak birilerinin olması lazım. Örneğin hırsızlıkla ilgili mükerrer suç işleyenler, yani daha önceden hırsızlıktan sabıkası olanlar belirlenmeli. Mesela askıcı tabir edilen hırsızlardan iki sayfa liste çıkarmıştık bulunduğumuz yerde. Yaklaşık. 2000 kişi hırsızlıktan sabikalı (K1).

Mükerrer mağduriyetler yaşayan bir vatandaşla görüşmüştüm, Vatandaşın iş yerinde defalarca hırsızlık oldu. Kendisine iş yerine kamera taktırmasını, alarm cihazı taktırmasını önerdik. (...) Mükerrer suç işleyen şahıslar belli bir süre sonra bunu bir yaşam tarzı haline getiriyor meslek ediniyorlar (K1).

Dikkate alınması gerekir. Zaten şu an adliye de denetimli serbestlik adıyla bir kurum var. Suça eğilimli insanlar ilk defa suç işlediklerinde bu birim tarafından çağrılarak dertleri, sorunları dinleniyor. Acaba tekrar suç işlerler mi diye? Zaafları ve sorunları tespit ediliyor. Bu birim tamamen aktif hale getirilirse suç oranları %100 olmamakla birlikte düşeceğine inanıyorum. Bu kişileri takip etmek lazım. Takip derken; hürriyeti kısıtlayıcı türden değil; zaman zaman hatırlarını sorarak, sorunlarını dinleyerek yoklamak gerekir (K3).

Evet, alınmalı ve teşkilatımızda dikkate alınmakta. Defalarca suç işleyen şahıslar ilgili birimlerce tanınıp takip ediliyor ve mükerrer mağduriyet yaşayanlara ise alınması gereken tedbirler konusunda bilgilendirme yapıyoruz (K4).

(...) Bir ille alakalı şöyle bir araştırma vardı: Suçla karışan çocuk sayısı 500 idi. Bu sayı içerisinde tekrar eden en az 5 tane suç işlemiş çocuklara bakıldığında 50'ye kadar indiğini gördük. Yani yüzde 90 tesadüfi yüzde on sistemli olduğunu tespit ettik. Bunun sonucunda tespit edilen 50 çocukla alakalı meslek edindirme yönünde bir proje yapıldığını biliyorum (K6).

En basitinden; bir adamın evine sürekli hırsız giriyorsa bence adamda da suç var. Sen sürekli camını pencereni açık tutarsan polisiye tedbirle sen bunu engelleyemezsin. Suç için durum farklı. Bir insan sürekli suç işliyor ve kanunlarda bir eksiklikten ceza almıyorsa kanunlara veya ceza verecek

organa suç bulmak lazım. Bu durum sadece polisiye tedbirle engellenemez. Ceza müeyyideleri caydırıcı olmalıdır. Ben bu suçu işlersem bu cezayı alacağım, özgürlüğüm kısıtlanacak, mağdur olacağım, ailem mağdur olacak diye düşünmeli ki tekrar suç işlemesin. Yani bizim kanunlarımız hırsıza cesaret vermesin (K7).

Polisin devamlı hazırladığı istatistiklerde bu bahsettiğimiz konu mevcut. Özel bir araştırma yapmaya gerek kalmıyor. Zaten mevcut istatistiklerden tespit edilebiliyor. Çalınan eşyaları herkes satın almaz. Bu işi meslek haline getirenler vardır. Bununla ilgili de polisin çalışması zaten var. Mesela çalıntı cep telefonunu veya çalıntı ziynet eşyasını herkes satın almıyor. Bu işi yapan esnafın satın alıyor. Normal bu işle uğraşmayan esnaf şüphelenirse polise bilgi veriyor (K9).

4.8. İletişim

İletişim kategorisi, “suçun işlendiği bölgelerde gerek suç analizi gerekse önleyici tedbirlerle ilgili olarak vatandaşlarla etkili iletişim kurulması” olarak tanımlanmıştır. Bu kategoriye ilişkin katılımcılara, “Sizce iletişimin problem odaklı polislik ve suç analizi üzerinde bir etkisi var mı?” sorusu yöneltmiştir. Katılımcıların tamamı suç analizi sürecinin başarısı için vatandaşlarla kurulacak doğru iletişimin gerekli olduğunu ifade etmişlerdir. Konuya ilişkin katılımcı ifadelerinden bazıları şunlardır:

İletişimin etkisi var ve Toplum Destekli Polis bu işi yapıyor. Örneğin; bir olayı bir vatandaşın kızı görmüş ve başımız belaya girmesin diye tanıklık yaptırmak istememiş. Arkadaşlar gidip ikna ettiler ve tanıklık yapmaya karar verdi. Suçlu albümden şüpheliyi gösterdi ve olay faili meçhul olmaktan çıktı (K1).

Yanlış iletişim bizi bitiriyor zaten. Adam burayı arıyor, falan yerde yoğunluk var diyor. Aynı konuyla ilgili 25 kişi arıyor. Arayan kişiye teşekkür ederiz. Bu konuyla ilgili bilgimiz var deyip kapatırsanız olumsuz bir tepki alıyorsunuz. Biz vatandaşların hepsine kibar bir şekilde cevap veremezsek olumsuz bir yansıması oluyor (K5).

Kesinlikle etkilidir doğru iletişim. Kendimizi net olarak ifade edebilmemiz, net algılama, iletici ile kaynak arasındaki kanalın temiz olması, düzgün olması, iyi niyetli olması, samimi olması, problemlere daha kısa sürede çözümler üretir, hem de daha anlaşılır olur. Sonucunda her iki tarafta kazanır (K6).

(...) Sadece Problem Odaklı Polislikte değil, her alanda iletişim çok önemlidir. İletişimin olmadığı yerde bir işin yürümesi imkânsızdır. Problem Odaklı Polislik kesinlikle iletişim gerektirir. Bir yerde iletişim yoksa başarılı olunamıyor (K7).

Polisin suçları önlemede ve çözmeye vatandaşlarla iletişim kurmasının çok büyük payı vardır. İletişim olmadan olmaz. Halkla olan iletişimi polis iyi tutarsa bilgiler alır olaylar çözülür ve önlenir. Özellikle ihbar mekanizmasını çalıştırmak amacıyla 155 telefonunun çalıştırılması konusu çok önemlidir (K9).

4.9. Analiz

Analiz kategorisi, “Farklı yollarla ulaşılan sonuçların analiz edilmesi ve olası suçlar için önleyici tedbirler alınması süresi” olarak tanımlanmıştır. Bu bağlamda katılımcılara öncelikli olarak “sizce problem odaklı polislik bağlamında suç analizi nasıl yapılmalıdır?” sorusu yöneltilmiştir. Katılımcıların bu soruya verdikleri cevapların odak noktası, suça etki eden faktörleri belirleyip, buna göre bir çözüm stratejisi geliştirmek olarak belirlenmiştir. Katılımcılarından bazılarının konuya ilişkin görüşleri şunlardır:

Önce problemi tüm detayları ile tespit etmemiz şart. Sonrasında etki eden faktörlerin iyi araştırılması gerekiyor. Mesela bir toplumsal olayda çocukların devlet kurumlarında herhangi bir yere getirilmeyecekleri, kendilerinin öldürüleceklerini söyleyerek yönlendirilmeleri. Kaçakçılık suçlarında başka geçim kaynağı yokmuş gibi gösterilmesi. Uyuşturucu kullanma ile ilgili acaba çevreden mi, arkadaşlarından mı etkilendiğinin tespiti gerekir. Çevresel aktörlerin de bilinmesi gerekiyor. Problem ve probleme etki eden faktörler ortaya konduktan sonra, müdahale ederken sadece polisiye tedbirlerle müdahale etmek yerine, diğer kurumlarla da koordineli hareket etmek gerekir. Milli Eğitim ve Sosyal Hizmetler gibi kurumları da dahil ederek birlikte hareket etmek gerekir (K7).

(...) Mesela bir hırsızlık olayı nerelerde yoğunlaşıyor? Ayrıca günün hangi zamanlarında veya haftanın hangi günlerinde yoğunlaşıyor bunları değerlendirmemiz lazım. Suç işleyen insanların kültürel farklılıkları ve sosyolojik farklılıkları açısından ele alınarak elde edilecek veriler değerlendirilerek suçu önleme adına önlemler alınabilir (K8).

Katılımcı görüşleri dikkatle incelendiğinde, suç analizinin nasıl yapılacağından çok, suça etki eden faktörlerin belirlenmesinin önemi üzerine odaklanıldığı görülmektedir. Bu noktada katılımcılara; “sizce suça etki eden faktörler araştırılmalı mıdır?” sorusu yöneltilmiştir. Katılımcılar bu soruya daha detaylı cevaplar vererek, suça etki eden faktörlerin araştırılmasını, suç analizi açısından önemli olduğunu ifade etmişlerdir. Katılımcılardan bazılarının görüşleri şunlardır:

Gündemde en çok yer teşkil eden konulardan bir tanesi de aile içi şiddet ile ilgili boşanmalar ve ciddi sonuçlara yol açabiliyor. Malımız giderse bir şekilde telafi ediyorsunuz ama insanı tekrar geri getirmek mümkün değil. İnsanların bir kısmı ölürken bir kısmı cezaevine giriyor. Mesela çözüm üretme adına insanlar evlenmeden önce evlilik okuluna gönderilip ilgili bilgileri almalı. Bundan 15-20 sene kadar evvel kan uyuşmazlığını belirleyen bir tahlil yoktu, ama şimdi yapılıyor ve bazı kurumlar uyuşmazlık olması durumunda uyarıyor. Bu testlerin faydası olduğuna inanıyorum. Evlenecek kişilerin evlilik öncesi kendi kültürüne, kendi eğitim durumuna ve ekonomik durumuna yakın kişilerle evlenmeleri gerekir, evlenirken eşler birbirlerine nasıl davranacakları, bu tür eğitimler verilerek aile içi problemlerin azalacağını düşünüyorum (K3).

Cami kırık olan bir araçtan hırsızlık yapılma oranı camı sağlam olana göre çok yüksektir. (...) Problemin kaynağı araştırılmalı ve sonucunda proaktif polislik devreye girmelidir. Kullanılan hırsızlık yöntemleri daha doğrusu suç işleme yöntemleri önlem alınması amacıyla paylaşılmalıdır. Gerek ulusal gerekse yerel medya aracılığıyla veya değişik yollarla paylaşılmalıdır (K10).

Çevre neden çok etkili? Sen çocuğunu belli bir yaşa kadar yetiştirebilirsin. Evden çıkıyor okula gidiyor, dershaneye gidiyor. Tamamen dış etki de kalıyor. Babayı örnek aldığı taraflar var, ama dışarıda örnek aldığı modeller daha fazla. Dışarıdaki örnek aldığı insanlar iyi değil de kötü alışkanlıklar veriyorsa vay o çocuğunun anne ve babasının haline. Önemli olan anne-babanın çocuğuna iyi bir terbiye ve eğitim vermesi. Belli bir süre sonra çocuğunu dışarıda takip edecek, çocuğunun takipçisi olacak. (...) Mesela çocuğunun aynı sınıfındaki arkadaşları çok güzel giyinebiliyor, çok kaliteli gıdalar alabiliyor. Diğer çocuk bu durumu görüyor ve bu çocuğun babası ona bu gıdaları temin edemiyor, yediremiyor, giydiremiyor. Bu durum çocuğu başka şeylere sevk ediyor. En basitinden özentiden dolayı bir hırsızlığa sevk ediyor. Ekonomik sebeplerde suça etki eden sebeplerdendir. Bunun dışında psikolojik sebepler de var. Mesela hırsızlığı bir hastalık olarak yapanlar da var. Asayişe müessir suçlar kendisinde saplantı haline gelmiş meslek haline getirenler var. Bunlarda bence suça etki eden faktörlerdir (K7).

Analiz kategorisi altında katılımcılara; “sizce 5N1K kuralını uygulamak yararlı mı?” sorusu yöneltilmiştir. Bu soruya katılımcıların tamamı 5N1K kuralının suç analizi sürecinde mutlaka işletilmesi gerektiğini ve emniyet teşkilatının bu kuralı zaten uyguladığını belirten ifadelerle cevap vermişlerdir.

Neden bu suçu işliyorlar? Suç nasıl işleniyor? Nerede, hangi zamanlarda işleniyor? Bu tarz tespitler yapıyoruz. Zamanın ruhuna göre hareket etmek lazım. O günkü şartları yerinde değerlendirmek lazım. Hangi şartlarda insanlar suça daha çok meyvediyorlar? Suçun önlenmesi amacıyla önce suçun neden işlendiğini, bunu tetikleyen şeylerin neler olduğunu suçu bir bütün olarak görüp değerlendirip ona göre çözüm bulmak lazım (K2).

Tabi ki uygulanmalı. 5N1K olayında niçin sorusunun cevabı çok önemli. Bu adam niçin hırsızlık yaptı? Suç olayında niçin benim için çok önemli. Niçin sorusunun cevabına ağırlık verilirse sonuç alınabilir. Ayrıca şahısların ekonomik yapısından tutun da ailelerin birbirlerinden ayrılması sonucu kontrolsüz kalan çocuklukların durumu birbirleriyle bağlantılı şeyler. Zincirin bir halkasındaki sıkıntı diğerlerine de yansıyor. Aynen kartopunun yuvarlanması sonucu büyümesi gibi düşünülebilir (K3).

Zaten biz onu bilmeden de uyguluyoruz. Sokakta çalışan polis 5N1K kuralını belki de hiç duymamıştır ama, bilmeden uyguluyor. Uygulanması zorunlu bir konuyla ilgili bir araştırma yapıyorsak uygulamalıyız (K8).

SONUÇ

Araştırma sürecinde elde edilen veriler, Gaziantep Emniyet Müdürlüğü'nde görev yapan sıralı amirlerin, problem odaklı polislik bağlamında suç analizine ilişkin görüşlerinin dokuz başlık altında toplandığını göstermektedir. Bu başlıklara dayalı olarak ulaşılan sonuçlar şunlardır:

1. Problem odaklı polislik ve suç analizi uzmanlık gerektiren bir alandır.
2. Suçun işlenişini kolaylaştıran çevresel faktörler mutlaka incelenmelidir.
3. Suçun ortaya çıkış nedenlerinin sorgulanması ve kendini suçlu yerine koyarak problemin analiz edilmeye çalışılması, suç analizinin sağlıklı işlemesi açısından oldukça önemlidir.
4. Suçun oluşmasına etki eden faktörlerin anlaşılmaya çalışılması suç analizinin önemli bileşenlerinden birisidir.
5. Suçun ortaya çıkmasında ve suç analizi sırasında güvenlik zafiyetlerinden kaynaklanan zorlukların bilinmesi problem odaklı polislik bağlamında üzerinden dikkatle durulması gereken bir husustur.
6. Suç analizine temel teşkil edecek delillerin toplanmasında kullanılan araçlar suç analizi sürecinde sağlıklı bir havuzun oluşmasını sağlamaktadır.
7. Suçun işlendiği bölgelerde suçların türlerini, oluş şekillerini ve yoğunluklarını belirten harita çıkarılması, özellikle önleyici tedbirlerin alınması hususunda rehberlik etmektedir.
8. Suçun işlendiği bölgelerde gerek suç analizi gerekse önleyici tedbirlerle ilgili olarak vatandaşlarla etkili iletişim kurulması sağlıklı ve hızlı bir suç analizi süreci oluşturmaktadır.
9. Farklı yollarla ulaşılan sonuçların analiz edilmesi ve olası suçlar için önleyici tedbirler alınması sürecinde gerek 5N1K kuralının uygulanması gerekse suça etki eden faktörlerin belirlenmesi, hem suç analizi hem de önleyici hizmetler açısından anahtar rol üstlenmektedir.

KAYNAKLAR

- Apan, A. (2004). Toplum Destekli Polislik, Polis Dergisi, sayı:42, s:13-8, Ankara.
- Aydın, A.H. (1996). *Polis Meslek Hukuku*, Ankara.
- Aydın, A.H. (2000). 155. Yıldönümünde Polisin Toplumdaki Yeri, Rolü ve önemi, *Polis Dergisi*, 155. Yıl Özel Sayısı, Sayı:22, s:35-38 Ankara.
- Beşe, E. ve Geleri A. (2013). *Suç Önleme Modelleri*, Tepecik, F. (Editör). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Yayınları.
- Boyatsız, R. E. (1998). *Thematic analysis and code development: Transforming qualitative information*. Thousands Oaks, London: Sage.
- Cinoğlu, H. (2011). Suç, Küreselleşme Ve Gelecek, Bozdemir S. ve Argun U. (Editörler). *Suç Önleme Sempozyumu*, s:243-257 Bursa.
- Clarke, Ronald V. ve Eck John, E. (2007). *Problem Çözücüler İçin 60 "Küçük" Adımda Suç Analizi*, ABD Adalet Bakanlığı Toplum Odaklı Polislik Hizmetleri Bürosu, Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı, EGM Basımevi, Ankara.
- Cohen, Lawrence E. ve Felson, Marcus (1979). "Social Change and Crime Rate Trends: A Routine Activity Approach." *American Sociological Review*. Vol. 44, No.4 (Aug., 1979), pp.588-608.
- Cresswell, J. W. (2007). *Qualitative inquiry & research design: choosing among five approaches*. Thousands Oaks, London: Sage.
- Cullen, Francis T. ve Agnew, Robert (2003). *Criminological Theory: Past to Present – Essential Readings*. Second Edition. Los Angeles, CA: Roxbury Publishing Company.
- Dağ, H. (2002). Suçla Mücadelede Suç Analizlerinin Yeri ve Önemi, *Polis Dergisi*, Sayı:30, s:39-42, Ankara.
- Dağ, H. (2004). Suç Problemi Ve Hırsızlık Suçlarının Önlenmesine Halkın Bakışı, *Polis Dergisi*, Sayı:42, s:74-78, Ankara.
- Dağ, H. (2008). *SPSS'de Uygulamalı Suç Analizi*, EGM yayınları, Diyarbakır.
- Doğan, İ. (2007). *Vatandaşlık Demokrasi ve İnsan Hakları*, Pegem A Yayınları, Ankara.
- Doğan, H. İbrahim ve Sevinç, Bilal. (2011). Suç Teorileri ve Şehir Güvenliği: Bitlis İliyle İlgili Genel Bir Değerlendirme, *Polis Bilimleri Dergisi*, Sayı:13, ss.27-53, Ankara.

- Dolu, O. (2010). *Suç Teorileri Teori, Araştırma ve Uygulamada Kriminoloji*, Gözden Geçirilmiş 2.Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara.
- Dönmezer, S. (1984). *Kriminoloji*, Filiz Kitabevi, İstanbul.
- Eck, J. ve Spelman, W. (1987). *Problemsolving: Problem-oriented policing in Newport News*. Washington D.C.
- EGM (Emniyet Genel Müdürlüğü), (2009), Emniyet Genel Müdürlüğü Toplum Destekli Polislik Hizmet Standardı ve Uygulamaları, 3. Basım, Başak Matbaacılık, Ankara.
- Fındıklı, R. (2001). Meslek Olgusu ve Polislik Mesleğinin Özellikleri, Cerrah, İ. ve Semiz, E. (Editörler). *Türkiye’de Suç ve Polislik*, s:89-113 Ankara.
- Fındıklı, R. (2011). Suçların Önlenmesinde Kültürel Değerlerin Rolü, Bozdemir S. ve Argun U. (Editörler). *Suç Önleme Sempozyumu*, s:1-6 Bursa.
- Giddens, Anthony. (1989). *Sociology*, Polity Press.
- Goldstein, H. (1979). Improving policing. A problem-oriented approach. *Crime and Delinquency*, 25, 234-258.
- Goldstein, H. (1990). Problem oriented policing. Philadelphia, PA: Temple University Press.
- Goldstein, H. (2003). On further developing problem-oriented policing: The most critical needs, the major impediments, and a proposal. In Johannes Knutsson (ed.) *Problem-oriented policing from innovation to mainstream*. (Crime Prevention Studies, vol:15). Monse, NY: Criminal Justice Press.
- Goldstein, H. ve Susmilch, C. (1981). The problem-oriented approach to improving police service: A description of the project and elaboration of the concept. Development of problem-oriented policing service.
- Gürer, C. (2004). Suç Analizi: Çağdaş Polisin Vazgeçilmez Silahı, *Polisi Dergisi*, sayı:41, s:23-29, Ankara.
- Kargın, V. ve Gök, Ö. (2011). “Bir Polisiye Suç Önleme Stratejisi: Problem Odaklı Polislik”, içinde Sözer, M. Alper, Lee, Daniel R. (2011), *Suç Önleme: Teori, Pratik ve Değerlendirme*, Adalet Yayınevi, s:41-63 Ankara.
- Kuyaksil, A. (2000). 155. Yılda Polis Teşkilatının Tarihçesi, Kolluk Kavramı ve Günümüzde Emniyet Teşkilatı, *Polis Dergisi*, 155. Yıl Özel Sayısı, Sayı:22, s: 2-24 Ankara.
- Kuyaksil, A. (2012). Yeni Kamu Yönetimi ve Toplum Destekli Polislik Uygulamaları, *Polis Dergisi*, Sayı:71, s: 41-49 Ankara.
- Kuyaksil, A. (2013). Kent Güvenliğini Sağlamada Kentsel Güvenlik Yönetim Sisteminin

- Etkisi: Gaziantep İl Emniyet Müdürlüğü Örneği, *Kuramdan Uygulamaya Yerel Yönetimler ve Kentsel Politikalar*, Pegem Akademi, s: 311-323, Ankara.
- Lincoln, Y. S. ve Guba, E. G. (1985). *Naturalistic inquiry*. Beverly Hills, CA: Sage.
- Miles, M. B. ve Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Palacı, M. (2008). Toplum Destekli Polislik Uygulaması Öncülleri ve Sonuçları, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gebze Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı.
- Robertson, I. (1988). *Sociology*, Third edi, Worth Publishers Inc.
- Scott, M. ve Sampson, R. (2000). Tackling crime and other public safety problems: Case studies in problem solving. Washington D.C. : US Department Justice, Office of Community Oriented Policing Services.
- Turan, B. (2014). Problem Temelli Polislik, *Polis Dergisi*, Sayı:77-78, s: 48-50, Ankara.
- Wilson, O. (1963). *Police Administration*, Mc-Graw- Hill Book Company, Inc. New York.
- Yin, R.K. (2011). *Qualitative research from start to finish*. London: The Guilford Press.
- Zeren, H.E ve Özmen, A. (2011). Suçla Mücadele Bağlamında Halkın Polis Algılaması: Karaman İl Merkezinde Bir Uygulama, Karakaya, M. & Gültekin, S. (Editörler). *Suçla Mücadelede Çağdaş Yaklaşımlar Toplum Destekli Polislik Teori ve Uygulamaları*, Polis Akademisi Yayınları, Ankara.

EK-1

T.C.
GAZİANTEP VALİLİĞİ
İl Emniyet Müdürlüğü

Sayı : 56926264.14896-(31936)

25 / 07 / 2013

Konu : Araştırma İzin Talebi

GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE

İlgi : 12.07.2013 tarih ve 78726225/324-194 sayılı yazımız.

Üniversiteniz Sosyal Bilimler Enstitüsü Güvenlik Stratejileri ve Yönetim Ana bilim Dalı Yüksek Lisans Programı öğrencilerinden **Bekir TİRYAKİ'nin** "Problem Odaklı Polislik: Emniyet Teşkilatında Görev Yapan Sıralı Amirlerin Suç Analizine İlişkin Görüşleri" konulu tez çalışması ile ilgili olarak veri oluşturmak amacıyla sıralı amirlere anket çalışması yapabilmesi hususunda ilgi sayılı yazımız ile izin talebinde bulunulmuştur.

Adı geçen öğrenciniz **Bekir TİRYAKİ'nin** anket çalışması yapması uygun görülmüştür.

Rica ederim.

Mevlut KURBAN
Vali a.
Vali Yardımcısı

GÖRÜŞME FORMU

PROBLEM ODAKLI POLİSLİK: GAZİANTEP EMNİYET TEŞKİLATINDA GÖREV YAPAN AMİRLERİN SUÇ ANALİZİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Bu çalışmanın amacı, Gaziantep İl Emniyet Müdürlüğü'nde görev yapan sıralı amirlerin problem odaklı polislik bağlamında değerlendirilen suç analizi sürecine ilişkin görüşlerini belirlemektir. Bu bağlamda bizimle görüşmeyi kabul ettiğiniz için çok teşekkür ederiz. Çok yoğun bir çalışma temposuna sahip olmanıza rağmen bu çalışmada gönüllü olarak yer aldığınız için size minnettarız. Başlamadan önce görüşmemizi bir ses kayıt cihazı yardımıyla kaydetmek için izninizi rica ediyoruz. Buradaki amacımız, kayıt altına alınan görüşlerinizi daha sonra sağlıklı bir şekilde metne dönüştürebilmek ve üzerinde ayrıntılı analizler yapabilmektir. Gerçekleştirdiğiniz tüm paylaşımların gizli kalacağını ayrıca belirtmek isteriz. Görüşme sırasında talep ettiğiniz takdirde kayıt cihazını kapatabiliriz. Görüşmemizi kayıt altına almamıza müsaadeniz var mı?

Bugün size araştırmanın amacı doğrultusunda hazırlamış olduğumuz bazı sorularımız olacak. Size yönelteceğimiz sorulardan cevaplamak istemediğiniz olursa lütfen bizi bilgilendiriniz. Görüşmemizin yaklaşık bir saat süreceğini düşünüyoruz. Size daha önceden e-posta yoluyla göndermiş olduğumuz görüşme formunu -eğer isterseniz- son bir kez birlikte inceleyebiliriz.

Hazır olduğunuzda başlayabiliriz.

Bekir Tiryaki
Gaziantep Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Güvenlik Stratejileri ve Yönetimi ABD
Yüksek Lisans Öğrencisi

İletişim
e-posta: bekir_0027@hotmail.com
GSM: (505) 540 23 85

1. Sizce problem odaklı polislik (POP) nedir?
2. Sizce problem odaklı polislik uzmanlık gerektiren bir çalışma alanı mı?
  - a. Neden böyle düşünüyorsunuz?
3. Bir suçla ilgili araştırma yaparken suçlu gibi düşünüyor musunuz? Nasıl?
4. Peki, görev alanınıza giren suçlar kapsamında suçta etki eden faktörlerle ilgili herhangi bir araştırmanız oldu mu? Cevabınız evet ise; bunlardan birisini bizimle paylaşabilir misiniz?
5. Sizce problem odaklı polislik çevresel kriminoloji bilgisi gerektirir mi? (Sözelimi, problem analiz üçgeni kullanılmalı mı?)
6. Sizce problem odaklı polislik bağlamında suç analizi nasıl yapılmalıdır?

7. Sizce suçun oluşmasına sebebiyet veren problemler araştırılmalı mı? (fiziksel ya da sosyal)
8. Sizce güvenlik zafiyetleri (uygun fırsatlar) suçun işlenmesini kolaylaştırabilir mi? Neden böyle düşünüyorsunuz?
9. Sizce problemin ne tür zararlı sonuçlar ortaya koyduğunu tespit etmek gerekli mi?
10. Probleme ilişkin verilerin hangi yolla toplanması gerektiğini düşünüyorsunuz?
  - a. Toplanan verilerin dağılımlarını inceleme gereği duyar mısınız?
  - b. Cevabınız evet ise; ne gibi sonuçlar çıkarırsınız?
11. Suç-yoğun bölgenizi belirler misiniz? Cevabınız evet ise; hangi yöntemleri kullandığınızı bizimle paylaşır mısınız?
12. Sizce suç haritaları ne zaman kullanılmalı?
  - a. Şimdiye kadar suç haritası kullandınız mı?
13. Sizce günlük ve haftalık suç değişimlerine dikkat edilmeli mi? Neden?
14. Sizce mükerrer mağduriyetler ve mükerrer suç işleyenler dikkate alınmalı mı? Nasıl?
15. Sizce hırsızlar için çalınıp-satılmaya en uygun eşyaları tespit amacıyla bir çalışma yapılması gerekli mi?
16. Sizce suçu kolaylaştıran unsurlara bakılmalı mı?
17. Sizce 5N 1K kuralı uygulamak yararlı mı?
18. Sizce iletişimin problem odaklı polislik ve suç analizi üzerinde bir etkisi var mı?
  - a. Neden böyle düşünüyorsunuz?
19. Son olarak; eklemek istediğiniz herhangi bir şey var mı?

Görüşmemiz sona ermiştir. Göstermiş olduğunuz iyi niyet ve verdiğiniz destek için çok teşekkür ederiz.